

Cepelstvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Narodna zbirna družba
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.

Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65

Rokopisi se ne vračajo. — Oglas-
ni po tarifu.

Vzroki londonske krize

Nadprodukcija dobrin, ki ima za posledico, da se vsak trg skuša zavarovati pred dotokom od zunaj, in težnja za avarkijo, ki naj vsaki državi zagotovi gospodarsko neodvisnost od ostalega sveta, sta dovedli do tako zvanega gospodarskega nacionalizma, ki je sedaj pred sodniki v Londonu. Ti možje so prevzeli pred zgodovino nalogo, da ustavijo kolo tega novega razvoja svetovnega gospodarstva, ki pa ni nastal iz volje posameznih državnikov, temveč je le njuna posledica dobe velenosti in brezposelnosti, ter da razbijejo avtarkična prizadevanja in privedejo svet k obnovi nekdanje svobodnejše svetovne trgovine. Nastaja vprašanje, ali v Londonu zastopane države ta obracun z gospodarskim razvojem zadnjih let tudi iskreno žele in ali so pripravljene pri nameravani veliki formaciji svetovnega gospodarstva tudi kaj žrtvovati, ne na da skušajo, kakor se je dosedaj godilo pri vseh konferencah, le izbiti zase kako novo ugodnost.

Nagel pogled na tehnično sil, ki se te dni merijo v Londonu, kaže, da se tajne želje in interesi večine držav, žal, ne nagibajo na stran svobodne mednarodne trgovine. Oglejmo si najprej Zedinjene države. Te prav za prav niso država v evropskem smislu, temveč po obsegu svoje proizvodnje in razsežnosti svojega notranjega trga del sveta zase. Dovolj so močne za avtarkično gospodarstvo in so dejansko tudi skoro neodvisne od zunanjega trga. Po statistiki tvori njihova zunanja trgovina le majhen del celotnega prometa. Zato je pogled Zedinjenih držav mnogo bolj obrnjen na njihov notranji kot pa na svetovni trg. Glavno vprašanje, ki danes prevladuje v Ameriki, je vprašanje notranje zadolžitve in v tem ji London ne more prav nič pomagati. Dvig cen, predvsem cen sirovinam, je za Američana življenjskega pomena. Kakor kaže ravnokar odigravajoča se borba med dolarjem in funtom pri stabilizaciji valute, ni Amerika kar nič voljna podvreči svoje domače gospodarstvo nekim mednarodnim obvezam, ki bi lahko ovirale njen notranji gospodarski razvoj. V kolikor pride za Ameriko v poštev svetovni trg, bi bila to predvsem vzhodna Azija. Tu pa stoji Zedinjene države same pred tekmočem, Japonci, in lahko računamo na gospodarske uspehe le, če se pobotajo z Japonci, ki so si v zadnjih dveh letih v tem delu sveta priborili odločujočo položaj. Tako so Zedinjene države v gospodarskem oziru nacionalne in in internacionalno usmerjene, čeprav je njihov zastopnik Cordell Hull v svojem nastopnem govoru v Londonu spustil silovito filipiko zoper carinske zidove, ki so po njegovem mnenju edini vzrok vsega današnjega gospodarskega zla na svetu.

Drugačni so interesi Anglije. Ona je, v nasprotju z Zedinjenimi državami, navezana na svetovni trg, ker kot največji tvorničar sveta od tega trga tudi živi. Toda sklicujoč se na zgodovinsko politične vidike, smatra britsko carstvo svoje posesti za lepo zaokroženo gospodarsko enoto, ki je na zadnji imperijski konferenci v Ottawi še tesneje povezala po vsem svetu raztresene dele. Z nezupanjem gleda to svetovno carstvo s svojimi 400 milijoni ljudi na nastajanje novih velikih gospodarskih enot, kakor nam kaže primer Briandove Paneevrope, ki je samo zaradi tega takoj naletela na neprijetno neprijateljstvo v Londonu, ker bi Albion lahko odvezla del evropskega trga v korist nameravane nove gospodarske tvorbe. Anglija bi gotovo pozdravila znižanje mednarodnih carin, seveda pri drugih, sama pa je odločena svoje ozemlje zavarovati sebi, na čemer ne menja ničesar sentimentalna melodija, ki jo je Chamberlain ubiral pred zbranim svetom v naravoslovnem muzeju v Londonu.

Enaka je zadeva z Rusijo, ki stoji s svojim čisto novim gospodarskim sistemom ob strani velikega svetovnega trga, kateremu ne daje mnogo in išče od njega tudi le toliko, kolikor ji je neobhodno potrebno, da izgradi svoje izrazito avtarkično gospodarstvo. Vsi trije odločujoči svetovne gospodarski kompleksi so torej po svojih nagibih in interesi bližji onemu razvoju, ki bi ga morali sedaj v Londonu zavreči, kakor pa onemu, ki bi ga morali podpreti in povesti do zmage.

Od ostalih vlesil prideta predvsem še v poštev Francija in Nemčija. Njuno gospodarstvo seveda od daleč ne dosega zgoraj navedenih gospodarskih velikih nov, zato tudi njun glas z gospodarskega stališča, odštevši politične momente, ni tako važen kakor glas Amerike, Anglije ali Rusije. Toda tudi od teh dveh je Francija od nekdanjega nacionalno avtarkična in celo lahko služi naravnost za klasičen primer samo sebi zadostujočega gospodarstva. Francija je po svetovni gospodarski krizi med vsemi državami, ki danes zasedajo v Londonu, najbrž najmanj prizadeta in zato tudi s svojega stališča nima posebnih interesov s

Avstrijska afera lahko spremeni politično lice Evrope

Ker je „Anschluss“ nemogoč, naj zadene alpsko republiko hitlerjevska „Gleichschaltung“ — Italijanska politika v škripcih

Pariz, 21. junija. v. Tukajšnji diplomatski krogi opazujejo razvoj dogodkov v Avstriji s precejšnjo skrbjo. Avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuß je bil v Londonu zelo priščno sprejet in vlade zapadnih vlesil so odločene, da ga čim bolj podpro. Po njihovi želji je tudi veliko časopisje zapadnih vlesil objavilo celo vrsto člankov, ki izražajo simpatije za Avstrijo, da bi na ta način povzdignilo Dollfußovo avtoriteto doma. Avstrijsko posojilo v višini 100 milijonov šilingov, ki se je vleklodolge mesece, bo sedaj efektuirano, da se bo avstrijska vlada lahko znebila naihujših finančnih skrbi. To posojilo je bilo dovoljeno pod pogojem, da se zvezni kancelar dr. Dollfuß sporazume s socialistimi demokrati. Povodom razgovorov, ki jih je imel v Londonu, so mu francoski in angleški državni ponovno nujno svetovali, naj uredi odnose s socialisti in naj se žilni spozna o potrebni ustavni reformi do jeseni. Francoski in angleški krogi smatrajo, da bi avstrijska vlada mogla imeti edino v sodelovanju s socialistimi demokrati dovolj moči za premaganje opasnosti hitlerjevskega pokreta.

Vendar pa dogodki, ki se odigravajo v Avstriji, ne opravčujejo preveč optimističnega presojanja položaja. Nesporo je, da hitlerjevski pokret v Avstriji starih narašča. Velik del državnega uradništva je hakenkrajersko orientiran. S posebno skrbjo pa navdaja merodajne avstrijske kroge dejstvo, da se tudi v avstrijski vojski vedno jače občuti narodno-socialistični duh, ker kažejo razni znaki, da je zlasti precejšen del oficirskega zbora že pod hitlerjevim vplivom. Najnovejši atentat v Kremsu, ki je bil izvršen z bombami iz vojaškega skladišča, je jasno pokazal, kako zelo pridobiva hitlerjevski pokret tla tudi med vojaštvom.

Pariz in London sta tudi dokaj poučena o namenih nemških narodnih socialistov. Iz obzirov na Italijo sicer ne delujejo odkrito za tako zvani „anšlus“ in za enkrat celo ne zahtevajo formalne priključitve. Pač pa hočejo doseči faktično priključitev Avstrije k Nemčiji s pomočjo znane hitlerjevske formule, izražene z besedo „Gleichschaltung“. Po tem načrtu naj bi se v Avstriji uvedel režim, ki bi sicer formalno iz mednarodnih ozirov še očuvl samostojnost države, vendar pa bi vso politiko in administracijo uredil po hitlerjevih načelih, tako da bi postal Hitler dejansko tudi vladar avstrijske republike. Položaj je tem bolj zapleten, ker je v Avstriji poleg narodno-socialistične stranke tudi velenemška stranka, ki je formalno priznala Hitlerjevo vodstvo in ker se je tudi štajerska „Heimwehr“, ki jo vodi znani pučist dr. Priemer, postavila na hitlerjevske stran.

Silno zanimivo je, kako reagirajo italijanski politični krogi na dogodke v Avstriji. Italija, ki je formalno v najožjem prijateljstvu z Nemčijo, je odločena za vsako ceno preprečiti „Anschluss“ ter podpira ta, toda tembolj energično vsak protikreč Dollfußovega režima proti hitlerjevstvu v Avstriji. Dogodki v Nemčiji in Avstriji so učinkovali v Rimu zelo iztreznivo, če ter so očitali šinsu one struje v italijanskih političnih krogih, ki zagovarja potrebo čimprejšnjega prijateljskega aranžmaja s Francijo in njenimi zavezniki.

V zvezi s to preorientacijo italijanske politike napram avstrijskim notranjim razmoram, je tudi potovanje predsednika madžarske vlade Gömbösa v Berlin. Gömbös je odšel v Berlin po navodilih rimske diplomacije, da bi tam pri narodnih socialistih vplival na to, da bi zmanjšali svoj pritisk ter ubrali zmernejše strune. Obenem je zagrozil, da bo v primeru nadaljevanja hitler-

jevske ofenzive proti Avstriji prisiljena Avstrija skleniti z Madžarsko carinsko zvezo, ki jo Italija priporoča oboima državam kot najboljšo sredstvo za obrambo proti Hitlerjevi invaziji in proti pritisku Male antante. V Berlinu so sprejeli to Gömbösovo posredovanje dokaj hladno, pač pa so z raznimi kompenzacijami pripravili Gömbösa do obhuga, da bo odstavil z dnevnega reda vprašanje carinske unije med Madžarsko in Avstrijo. Na poti preko Dunaja se je Gömbös razgovarjal z merodajnimi avstrijskimi političnimi krogi ter sondiral teren glede možnosti carinske unije med Avstrijo in Madžarsko, ugotovil pa je, da tudi v Avstriji klub italijanskemu pristanku niso nič kaj naklonjeni ideji take carinske unije.

Alarmantne vesti, ki prihajajo iz Avstrije o razpoloženju velikega dela tamošnjega prebivalstva in o pojemačji odporni sili Dollfußove diktature, so predmet največje pozornosti političnih krogov, ker se mednarodni svet zaveda, da bi mogli dogodki v avstrijski republiki merodajno vplivati na izpremembo celotne evropske politične konstelacije.

Socialisti stopajo v avstrijsko fronto

Dunaj, 21. junija g. Kakor se je zvečer izvedelo, se je v zadnjih dneh izvršil v obeh socialno-demokratskih organizacijah v političnem oziru zelo zanimiv in pomemben preokret. Organizacija davčnih nadzornih in carinskih uradnikov, kakor tudi svobodna organizacija orožniških in

politijskih uradnikov sta pristopili v „Avstrijsko demokratsko fronto“. Pristop obeh socialno-demokratskih organizacij se je izvršil korporativno in polnoštevilno. Organizacija orožniških in policijskih uradnikov ima za predsednika socialno-demokratskega zveznega svetnika Schabesa. Obe organizaciji ostaneta sje ko prej ko prej socialno-demokratski sklenili pa sta stopiti v demokratsko fronto ne gle e na strankino pripadnost, ker hočeta v prvi vrsti ščititi samostojnost Avstrije in za vsako ceno preprečiti priključitev k Hitlerjevi Nemčiji.

Zopet nov atentat na Dunaju

Dunaj, 21. junija g. Ponoči so skušali neznanec zažgati hišico za orodje, ki stoji v Esterhazyjevem parku pri Mariahilferstrasse. Storiči, ki jih doslej niso mogli najti, so napolnili 3 steklenice s petrolejem, jih tesno ovili s papirjem, čez papir pa navili steno, namočen v vosek, in ga nato zažgali. Sten je bil vnel, začelo se je močno kaditi, vendar pa se debeli ovomi papir, ki je bil pretesno ovit okoli steklenic, ni vžgal.

Atentate organizirajo iz Nemčije

Dunaj, 21. junija AA. Kakor poroča „Arbeiter Zeitung“, je teroristična dejanja v Avstriji naročilo in zapovedalo vrhovno vodstvo nemških hitlerjevskih napadnih oddelkov, ki je poslalo 250 narodnih sevalcev v Avstrijo, da organizirajo teror in sabotažo.

Iz Monakovega poročaja, da je bavarski notranji minister včeraj tamkaj izjavil, da bo Hitler branil avstrijske narodne socialiste in da bodo nasprotniki hitlerjevcev v Avstriji uničeni, kadar bo prišel čas za to.

Hitlerjevci se maščujejo nad nemškimi klerikalci

Racija proti Bavarski ljudski stranki — Hišne preiskave pri vseh voditeljih — Napadi na duhovnike Obtožbe proti dr. Bolzu

München, 21. junija s. Bavarska politična policija spoučala: V zadnjem času so se tako zgostila sumničenja, da so vodilne osebnosti bavarske ljudske stranke v zvezi z zadnjimi dogodki v Avstriji, posebno pa z nedavno prepovedjo narodno-socialistične stranke, da je bilo nujno potrebno ugotoviti zveze med bavarsko ljudsko stranko ter krščanskimi socialisti in organizacijo „Heimwehra“ v Avstriji. Bavarska politična policija je zaradi tega uvela danes evntno akcijo proti funkcionarjem bavarske ljudske stranke po vsej Bavarski ter preiskala najvažnejše uradne stranke, kakor tudi stanovanja vodilnih oseb. Med drugim so bili preiskani tudi prostori frakcije bavarske ljudske stranke v deželnem zboru, kjer „Bayerische Kurier“ in prostori gospodarskega zveza. V posameznih primerih, kjer se je pokazal odpor, ali so hoteli prizadeti karkoli skrivati, je morala policija izvršiti aretacije.

Berlin, 21. junija. d. Bavarska politična policija je uvela akcijo proti bavarski katoliški ljudski stranki. Izvršila je preiskave v vseh njenih prostorih, v lokalih v bavarskem deželnem zboru ter v uradniških katoliških listov na Bavarskem. Ba je so policijski organi odkrili obtežljivi material.

V Palatinu se je včeraj pripetilo več senzacionalnih dogodkov, pri katerih so bili prizadeti katoliški duhovniki. Tako je v llandanu policija razgustila nenapovedano zborovanje katoliških duhovnikov. V Burzwellerju je bil aretiran katoliški župnik Nachtigall zaradi sramotenja narodno-socialističnega pokreta in njegovih znakov. Do posebno hudega incidenta je prišlo, kakor se je izvedelo sedaj, preteklo soboto zvečer v Imswellerju, kjer se je zbrała pred župniščem velika množica, ki je dosedaj videl svet.

Zato so tudi že prvi stvarni razgovori zadeli na tako velike težave, da govore londonske vesti že o možnosti zopetne odgoditve konference, komaj da se je dobro sestala. Spor med funtom in dolarjem, ki danes obvladuje vse londonske razgovore, je le prvi odsev trdovratnosti, s katero misli vsaka država braniti svoje nacionalno gospodarstvo. Če prištejemo k temu še veliko leznansko ameriško notranjo politiko, smo pri vodilni vlogi, ki jo danes Rooseveltovi zastopniki zavzemajo v Londonu, pač lahko upravičeno ekeptični glede nadaljnje usode svetovne gospodarske konference.

je demonstrirala proti župniku in ga psovala kot veleizdajalca. Ljudje so vdrli v župnišče, razbili okna, vrata ter del pohištva, napadli župnika ter ga pretepli do krvi. Župnika Matheisa so oblasti aretirale in ga izročile v zapore sodišča v Raackhausu.

O aretaciji bivšega württemberskega državnega predsednika in pristaša centruma dr. Bolza je bil izdan uradni komunik, ki mu očita, da je bil že od nekdanj veliki sovražnik vsakega nacionalnega stremeljenja. Tako je znano, da je bil član nemško-francoske družbe. Že, ko je Hitler postal državni kancelar, je nastopal proti vlad in Hitlerju na izredno oster način. Neko objavo državne vlade je svoj čas prepovedal razširati v württemberskih šolah. Prav tako je žalil narodno-socialistično ženstvo in sramotil obrambne organizacije. V zadnjem času je zbudil pozornost s svojim govorom na zborovanju avstrijskih krščanskih socialistov v Solnogradu, v katerem so mnogi sloji prebivalstva videli enega izmed vzrokov najnovejšega razvoja dogodkov v Avstriji.

Smrten udarec po Hugenbergu

Berlin, 21. junija. g. Po vsej državi se je izvedla danes presenetljiva akcija proti Hugenbergovim nemškimi nacionalcem (nemško-nacionalni „Kampfring“ je bil razpuščen in prepovedani, njegove urade je zasedla policija, vse pismono gradivo pa je bilo zaplenjeno. Razen tega so bile po vsej državi izvršene množične aretacije, v Berlinu samem so prišli nad 100 voditeljev te organizacije. Med aretiranimi sta tudi bližnji sorodnik državnega gospodarskega ministra, glavni urednik Hugenberg in vodja nemško-nacionalne bojne organizacije Sedlatscheg. Narodno-socialistični listi naglašajo, da akcija ni napriena proti nemško-nacionalni fronti kot stranki, temveč izključno proti njenim obrambnim formacijam.

Na Pruskem se je po navodilih ministrskega predsednika Göringa pričela ta akcija ob 9. dopoldne. Policijo podpirajo narodno-socialistični napadali oddelki. Vsi dogodki so izzvali splošno pozornost. Da ta akcija ne bo ostala brez političnih posledic, je več kot gotovo. Utemeljevec razpusta navaja, da so v „Kampfrin“ vstopali v sklenjenih vrstah komunistični elementi. Razen tega je bilo ba je tudi število članov, ki so bili kaznovani zaradi grdih zločinov, nenavadno visoko.

„Jeklene čelade“ so se rešile s popolno kapitulacijo

Berlin, 21. junija. s. „Deutsche allgemeine Zeitung“ poroča, da se bo po sporazumu, sklenjenem med državnim kancelarjem Hitlerjem, ministrom za delo Seidtem, vojnim ministrom Blombergom in podkancelarjem Papenom, priključil „Stahlhelme“ narodno socialističnim napadnim formacijam. Jedro „Stahlhelma“ bo ostalo slej ko prej pod vodstvom Seidtema, vendar pa bo članom „Stahlhelma“ prepovedano, da bi bili pristaji katerokoli druge stranke razen narodno-socialistične. Doselej je Hitler odklanjal vstop članov „Stahlhelma“ v svojo stranko, odslej pa jim je vstop omogočen.

Najmlajša organizacija „Stahlhelma“, takozvani „Scharnhorstbunde“ se priključi Hitlerjevi mladini, vodja mladinske organizacije „Stahlhelma“ Morokowitz pa vstopi v stab vrhovnega vodstva hitlerjevskih napadnih oddelkov. Dogovor o vstopu „Stahlhelma“ v narodno socialistične bojne formacije, sta podpisala Hitler in Seidtem. S tem je „Stahlhelme“ praktično prenehale obstajati in je postal samo del narodno socialističnih napadnih oddelkov.

„Uspehi na škodo bivšega zaveznika“

Bukarešta, 21. junija. AA. Neodvisni list „Argus“ piše o avstrijsko-nemškem sporu: Hitlerjevska Nemčija si želi zmagaj uspehov. Ker jih pa ne more doseči v škodo nobene zmagovite države z revizijo versailleske mirovne pogodbe, bi se zadovoljila tudi na troške svojega bivšega zaveznika, tako da bi se tisto uničila, kar je saint-germanska mirovna pogodba pustila. Toda reakcija v Parizu in Londonu, ki jo bo brez dvoma podprl tudi Rim, bo nemški politični ekspanziji napravila konec.

Iz parlamenta

Beograd, 21. junija. p. Po povratku iz Varšave je predsednik Narodne skupščine dr. Kumanudi danes dopolnje posetil ministrskega predsednika dr. Milana Srđića. V poslanskih krogih se je razširila vest, da bo Narodna skupščina še meseca julija sklicana na kratko zasedanje. Danes se je sestel finančni odbor senata. Razpravljal je razen o ostalih tekočih poslih tudi o zakonskem načrtu senatorja dr. Ploja glede spremembe § 238 urad. zakona. Finančni odbor senata se bo sestajal tudi med parlamentarnimi počitnicami in bo imel vsak mesec po nekaj sej.

Učiteljski klub JRKD

Beograd, 21. junija. p. Včeraj se je v Beogradu vršilo zborovanje učiteljev iz Beograda, Zemuna in Pančeva. Na zborovanju so sklenili ustanoviti klub učiteljev JRKD, ki bo obenem posloval kot centralni učiteljski klub za vso državo. Soglasno je bila izbrana začasna uprava kluba. Za predsednika je bil izvoljen Damijan Račić.

Nadprodukcija učiteljskega naraščaja

Beograd, 21. junija. v. Nadprodukcija učiteljskega naraščaja povzroča naši prosvetni upravi mnogo hudih skrbi. Samo v dravski banovini bo letos nad 600 doštudiranih učiteljev in učiteljic, od katerih pa bo samo majhen del mogel dobiti službe. Podobne razmere obstojajo tudi v ostalih banovinah, čeprav ne v tako velikem obsegu. Kakor doznava vaš dopisnik, se prosvetna uprava vestno bavi z namenom, da letos ne otvori prvih letnikov učiteljskih. Odloditev še ni padla, vendar pa je treba računati z sedaj a tem, da ženska učiteljska, vsa ali vsaj nekatera, ne bodo sprejemala gojenk v prvi letnik.

Nastopna avdijenca novega švicarskega poslanika

Beograd, 21. junija. p. Danes opoldne je bil sprejet v svečani nastopni avdijenci pri kralju novi švicarski poslanik na našem dvoru Renne de Seta, ki je kralju izročil svoja kreditivna pisma. Avdijenca se je vršila po običajnem ceremonijelu. Novega švicarskega poslanika je spremljal šef protokola pri zunanjem ministrtvu g. Ilija Novaković.

S poseta naših parlamentarcev na Poljskem

Katowice, 21. junija. AA. Jugoslovenski parlamentarci so doživeli v Katowicach zelo svečan sprejem. Včeraj so si ogledali šleski muzej in industrijske ustanove v Katowicach in Kraljevski Huti. Snoti so se udeležili svečanega banketa, ki jim je bil prirejen. Na banketu je šleski vojvoda dr. Graziński imel lep govor, v katerem je podarjal krvno bratstvo poljskega in jugoslovenskega naroda, ki ga je treba še dalje razvijati s čim globlji medsebojni spoznavanjem. Vojvodi Grazińskemu je odgovoril v imenu gostov minister dr. Andjeliovic, ki je v svojem govoru naglašal, da je na jugoslovenske parlamentarce napravilo globok vtis spoznanje, pridobljeno na licu mesta, da si je Šlezija vlie temu, ker je 600 let prebila pod tulim jarmom, ohranila svoj izraziti poljski značaj.

Ob 22. so jugoslovenski parlamentarci odpotovali v Beograd.

Opozorilo krajevnim organizacijam JRKD

Beograd, 21. junija p. Kakor znano, se bo 21. julija pričel kongres JRKD. Za ta kongres bodo objavljena podrobna navodila generalnega tajništva v „Glasniku JRKD“ št. 4, ki izide jutritršnjem, na kar se opozarjajo vsa krajevne organizacije.

Zmagoslavje sokolske mladine in narodne vojske

Sinočni nastop se je obnesel sijajno — Na zletišču se je zbralo okrog 10.000 ljudi — Viharne ovacije vojaštvu in sokolskemu naraščaju

Ljubljana, 21. junija. Po skrajno deževni nedelji je bil za danes ob 6. uri popoldne napovedan nastop jugoslovenskega in češkoslovskega naraščaja, da bi občinstvo oškodoval za mani festativno prireditve, ki je bila pripravljena za nedeljo, pa je morala zaradi slabega vremena odpasti. Tudi današnji dan glede vremena ni dajal najbolj optimističnih perspektiv, vendar pa se je popoldne nebo toliko zjasnilo, da je nastop potekel v najlepšem redu in da lahko rečemo, da se je današnja telovadba jugoslovenske dece in jugoslovenskega in češkoslovskega naraščaja ter naše vojske razvila v impozantno prireditev, ki je dostojno uvedla sokolske zletne dneve.

Ves današnji dan je potekel v znamenju sokolskih manifestacij. Popoldne ob pol 11. se je na velesejmskem prostoru vršila slavnostna otvoritev razstave, ki jo je ljubljanski Sokol organiziral za svoj 70. letni jubilej. Otvoritvene svečanosti so se poleg podstaroste SKJ Gangla, podstarosta COS Truhlarja, pomočnika bana dr. Pirkmajerja, župana dr. Puca, konzula češkoslovske republike inž. Sevdčika, udeležili tudi številni predstavniki ostalih korporacij in društev. Pozdravne besede sta izpregovorila ararizer razstave br. Ahtin in starosta ljubljanskega Sokola br. Kajželi, nakar so si udeleženci ogledali razstavo, ki je kot svojevredna proslavitev naše nacionalne zgodovine in sokolskega dela na slovenskem jugu v resnici vredna obudovanja.

Ob pol 1. se je na glavnem kolodvoru vršil sprejem češkoslovskega naraščaja, ki se je vrnil z Gorenjske. Po vseh večjih gorenjskih krajih od Kranja do Bohinja je češki naraščaj imel dovolj prilike, da se nadiivi lepota naše zemlje, obenem pa tudi, da se prepriča, kako je naš narod intimno navezan v vsem svojem snovanju in delu na brate Čeha in Slovače.

Popoldne so se na zletišču vršile priprave za večerni nastop. Ze zdavnaj pred 6. uro so se začele po ulicah proti zletišču zgrinjati množice občinstva in ko se je nastop pričel, je bilo na vseh tribunah na sedežih in stojščih zbranih blizu 10.000 gledalcev. Godba Sokola I. je s svojimi uverturami pomagala do nastrojenja, ki se spodobijo za takšno narodno družino. Prva je nastopila skupina nad 1000 moške in ženske dece, ki je s svojim peštrm, živahnim nastopom na mah osvojila vsa srca gledalcev. Telovadna povelja je bil množici mladih telovadcev razglasil zvočnik. Za našo dečo so se vrstile ostale skupine. Najprej mlade Čehinje v sinjih odelih in z lovorjevimi vencami, za njimi češki moški naraščaj, ki je s svojimi čudovitimi izvajanjem žel cel vihar navdušenja. Za jugoslovenskim ženskim in moškim naraščajem, ki je bil prav tako deležen nad vse prisrčnih ovacij, so nastopile vojaške skupine, najprej vojaški planinskega polka, nato kolesarji kolesarskega bataljona. Tu je prireditev dosegla svoj manifestativni vrhunec. Ob bravuroznih izvedenih nastopih obeh vojaških skupin tisoč in tisoč gledalcev niso mogli dovolj dati duška svojem navdušenju za Sokolstvo in našo vojsko. V viharju ovacij je množica spontano pričela klicati kralju in Jugoslaviji.

Dasi današnji nastop po številu telovadcev ni dosegel zletne telovadbe, ki je bila napovedana za nedeljo, vendar je na močnejši, manifestacijski način izpričal vso zmagovitost, ki se krije v neprepletnih vrstah jugoslovenskega in vsega slovenskega Sokolstva, in je vsakogar med 10.000 gledalcev navdala s prepričanjem, da bo letošnji jubilejni sokolski zlet mogel na manifestacija, kakršne zmore bela Ljubljana samo vsakihi deset let ali nitine.

Nastop

Pod vodstvom saveznega načelnika br. Ambrožiča ter savezne načelnice s. Skalarjeve se je vršila na zletnem telovadišču sitajno uspešna javna telovadba, pri kateri so nastopili oboja deca, oboji naraščaji, češkoslovske moške in ženske naraščaji ter delegacija naše vojske, planinski polk in kolesarji bataljona.

Točno ob 18. je ob zvokih godbe Sokola I. pod vodstvom br. Svajgarja prikoralala s svojimi vodniki moška in ženska deca (1056), ki je izvajala skupne zletne proste vaje. Najmlajši Sokolčki in Sokolčice so izvedli v vzornem kritju skladno in strumno proste vaje, ki so občinstvo navdušile do viharnih ovacij. Najmlajša sokolska mladina je bila pri odhodu burno pozdravljena od množice.

Med burnimi klici »Nazdar!« in »Zdravo!« je prikoralal nato češkoslovske ženski naraščaj (30) v svojih modrih telovadnih oblekah ter grazično izvedel proste vaje z venčki z lanskega vesokolskega zleta v Pragi. Viharne ovacije so jih spremljale tudi pri odhodu in so se obnavile, ko so takoj zatem prikoralali na telovadišče s svojim novim praporom češkoslovske naraščajniki (136), ki so po krasnem nastopu pričeli izvajati izredno težke in lepe proste vaje. Vaje se odlikujejo po izdatnih gibih, pri katerih pride do izražanja vsega telesa. Po končanih vajah, ko so naraščajniki odhajali, se navdušen ploskanje in vzkljanje kar ni hotelo početi.

Pri vstopu so se pojavili naši naraščajniki, krepki zagoreli dečki, 408 po številu. Tudi oni so zletne proste vaje izvedli vzorno in so bili deležni gromovite pohvale občinstva. Za njimi so v elegantnem koraku prikoralale na telovadišče naše naraščajnice (400), ki so isto tako zletne proste vaje izvedle v vzornem kritju in v najboljši skladnosti.

Po obširnem telovadišču je zašumelo kakor v panju in iz tisočih grl so zaorili navdušeni vzklji »Živela vojska!«, ko so v dveh kolonah s čvrstimi koraki primarširali vojaški planinskega polka. Po originalnem razstopu 220 mož so se pričele izvajati proste vaje s planinskimi palicami po melodiji slovenskih narodnih pesmi, ki jih je igrala godba 40. pešpolka. Vojaški so izvedli 3 proste vaje vzorno in skladno ter so bili po vsaki vaji navdušeno pozdrav-

ljeni od množice. Vaje je sestavil poročnik Vujošević, ki je tudi vodil nastop.

Ob ponovnih ovacijah naši vzorni vojaški se je pripeljal na kolesih 88 vojakov kolesarskega bataljona iz Ljubljane, ki so pod vodstvom kapetana Muslovica izvedli dve vaji vzorno in skladno. Občinstvo se je divilo krasni izvedbi, ker je tudi tej čet priredilo burne ovacije, ki so dosegle višek, ko so bravurozni kolesarji fornirali veliko črko »A«.

Današnji nastop se je torej tudi s tehnične, strokovne plati obnesel nad vse sijajno.

Odmevi

Solnce! Sinje nebo! Obilubija se krasen krasen večer. In res je nebo uslišalo vso sokolsko Ljubljano, da prideta do manifestacije najmlajši jugoslovenski in češkoslovske rod in naša vojska. Pred obširnimi zletnim prostorom v Tivoliju je gneča. Avtomobilski signali se mešajo v rastoči šum množice.

Sesta ura se bliža. Jugoslovenski in češkoslovske naraščaji sta zbrana, prav tako vojska, planinski in kolesarski bataljoni.

Nebo je dobro, je sinje in sipa od zapada na vso množico in na Sokolčice in Sokolčice in na jugoslovensko vojsko zlato večerno zarjo.

Signali zvone. Ura je šest! Na zletni prostor korakajo prvi Sokolčki med urnebesnim vzkljanjem gledalcev, množice, ki je zasedla tribune v mnogih tisočih.

Dečet tisoč ali še več.

Z glavne tribune se nudi očem čudovit razgled. Ne le zletni prostor, tudi vse visoko

ke starbe v bližini so polne ljudstva. Na ogradiju pravoslavne cerkve, na novem Delavskem domu in drugod je črno gledalcev.

Ljubljana manifestira svojo sokolsko dušo.

Medtem pa izvajajo krepki gorenjski, notranjski in dolenski fantiči in brhka dekleta, od najmlajšega do najstarejšega, sokolske vaje z navdušenjem, da je zletni prostor ob vsakem odmoru en sam val veselja nad zlato sokolsko mladino.

★

In ta mladi rod, ta sokolska, jugoslovenska in češkoslovska mladina zasluži najvišje odlike v nacionalni zavesti rastoče Ljubljane in vsega naroda.

A nič manj ne uživa vojska. Krepki, drzni planinci, prožni, na vse pripravljeni kolesarji so deležni zmagovalnega priznanja.

★

Vojska je zaključila ta nastop mladine. Vojska, ki se ji hoče mirnega dela, ki pa je pripravljena, da reši v stiski in potrebi ta naš rod pred vsako opasnostjo.

Kako pisano je na tribunah, kjer je zbran naraščaj, ki nemo strmi v živo, v vojske — svoje brate. Brat Čehoslovak in sestra Čehoslovakinja se družita z bratom Jugoslovenom in sestro Jugoslovenko. Med smrekovimi vejicami in venci in trobojnicami, s katerimi je okrašeno vse zletišče, je videti Sokolčice in Sokolčice vse zamaknjene. Kakor makovo polje je ponekod na tribunah.

★

Konec. Množice se razhajajo. Mladina poje.

Mesto je spet v prazničnem razpoloženju. Uvod v velike sokolske dni je zaključen.

Londonsko konferenco bo treba odgoditi

Ameriška trma onemogoča vsak napredek — Evropske države se posvetujejo že same za sebe — Delo odborov

London, 21. junija. r. Pesimistično razpoloženje, ki je zavladalo po ameriški odklonitvi predloga o stabilizaciji dolarja in funta, se še vedno ni poleglo in prej bi se moglo reči, da se je splošni pesimizem še povečal. V pogajanjih glede stabilizacije valute je nastal popoln zastoj, ker kakor novih predlogov iz Washingtona, kamor je odpotoval glavni ameriški delegat Harrison po nova navodila. Tudi pri razpravah v posameznih odborih se vedno bolj podčrtavajo nepremostljiva nasprotja, tako da je upanje na dosego uspehov konference z vsakim dnem manjše. V angleških in francoskih krogih zaradi tega že z vso resnostjo razpravljajo o tem, ali ne bi kazalo konferenco za nekaj časa odgoditi, da bi imele posamezne države priliko, zavzeti svoje stališče sedaj, ko je v glavnem že znano, kako si posamezne vlade zamišljajo rešitev aktualnih gospodarskih in finančnih problemov.

Za kulisami konference pa se kljub temu vrše živahni razgovori med vodilnimi državniiki ter se poleg problemov, ki so na dnevnem redu konference, obravnavajo tudi aktualna mednarodna politična vprašanja, ki so posredno ali neposredno v zvezi s sanacijo Evrope. Dejstvo, da se Amerika vedno bolj izmika in kaže voljo, hoditi svojo pot, nehoti pretvarjati svetovno gospodarsko konferenco v konferenco evropskih držav. To se kaže zlasti v vprašanju stabilizacije valute in kaže se tendenca, da se bodo evropske države sporazumele neglede na to, kako stališče bo zavzela Amerika.

»Daily Telegraph« poroča, da je imel predsednik konference Macdonald sestanek s predsedniki posameznih odborov ter je z njimi razpravljal o tem, kaj naj se ukrene, če se ne doseže sporazum vsaj o začasni stabilizaciji valute. List trdi, da se resno razpravlja o tem, da bi se konferenca odgodila, če bo Amerika nadaljevala politiko izolacije. V tem primeru bo treba vsekakor računati s tem, da bodo evropske države sklenile sporazum glede stabilizacije evropskih valut ter tako omejile nadaljnje delo konference na Evropo, a ga istočasno postavile na solidnejše temelje. Zastopniki evropskih bank so imeli že sinoči poseben sestanek, na katerem so razpravljali o tem vprašanju.

Brez zdravega denarja ni zdravega gospodarstva

London, 21. junija. AA. Na dopolnjenki seji pododbora za začasne ukrepe za finančno obnovo je francoski delegat finančni minister Bonnet preciziral francosko stališče glede zvišanja cen. Govornik je najprej predlagal, naj se ustanovi poseben odbor za proučitev načrta, ki ga je predložila britanska delegacija, potem pa je poudaril, da so si vsi delegati edini v tem, da je treba zvišati nivo cen na svetovnem tržišču. To pa prepričan je, da je glavni problem ustavitvi težav, ki je vir krize. Zato je treba predvsem reorganizirati produkcijo in doseči varnost in stabilnost denarja. Bonnet je posebno energično poudarjal poslednjo točko: Smrtna nevarnost nam grozi od gospodarskih bitk na valutnem polju in od spekulacije, ki nič ne tvega in je naperjena proti delavcem, ki se ne morejo braniti. To lahko upopraviš vsa naša moderna družba, ki je zgrajena na kreditni podlagi. Med živahnim pritjevanjem je Bonnet zaključil: Brez stabilnega denarja tudi ni trajnega zaupanja.

Večina govornikov se je priključila izvajanjem francoskega finančnega ministra. Tako je med drugimi italijanski delegat Beneduce naglasil, da pospeševanje spekulacije ustvarja črno navideznega

blagostanja, ki pa ima že v kall novo krizo. Zato je potrebno, da imamo zdrav denar, temelječ na čvrsti osnovi.

Nemci groze z odhodom

Berlin, 21. junija. r. V tukajšnjih političnih krogih govore, da bo Nemčija porabila prvo priložnost, da zapusti svetovno gospodarsko konferenco. Izjavljajo tudi, da se nemški delegati, ki so odpotovali iz Londona, ne bodo več tja vrnili. Nemški zunanji minister Neurath odpotuje nocoj v Berlin. V krogih konference pravijo, da se Neurath ne bo več vrnil v London in da bo bržkone podal ostavko. Splošno namreč ugotavljajo, da Neurath ni bil obveščen o Gomböševem posetu v Berlinu. V zvezi s tem se bolj utrjuje prepričanje, da nameravajo Nemci bojkotirati nadaljnje delo londonske konference.

Sovjetski predlog o gospodarskem nenapadanju

London, 21. junija. AA. Predsednik gospodarske komisije Collin je ob otvoritvi današnje dopolnjenke seje sporočil, da je sovjetska delegacija predložila načrt o gospodarskem nenapadanju in predlagala, naj se izroči v proučitev pododboru I., ki razpravlja o trgovinski politiki. Gospodarska komisija je dopolnje razpravljala o vprašanju podpora in subvencij. Norveški delegat je izrekel za odpravo subvencij in predlagal, naj se ustanovi v komisiji pododbor, ki naj izdela konvencije o delni ali pa popolni odpravi subvencij morjeplavlbi. Komisija je predlog o ustanovitvi pododbora sprejela, čeprav je italijanski delegat nastopil proti njemu. Pred zaključkom seje je predsednik predlagal, naj bi prišli v pododbor za reorganizacijo proizvodnje in tržišč delegati 23. držav.

Vesti o carinski uniji malih držav

London, 21. junija. r. Ruski predlog o sklenitvi pakta o gospodarskem premirju, ki ga je Litvinov napovedal že v Zenevi, je danes predmet splošnih komentarjev. V tem vidijo v nekaterih krogih nekako gospodarsko ofenzivo vzhodne in srednje Evrope proti evropskemu zapadu in prekomorski gospodarski konkurenci. »Daily Telegraph« v zvezi s tem podčrtava, da sme Rusija računati na podporo srednjeevropskih držav, tem bolj, ker je tudi že Mala antanta na svoji praški konferenci podala izjavo, ki kaže na formiranje nove gospodarske enote izven evropskih zapadnih velesil. Sočasno so se pojavile tudi verzije o načrtu za ustanovitev carinske unije, ki bi obsegala poleg držav Male antante vse ostale balkanske države, Avstrijo, Madžarsko, Poljsko in baltske države ter bi tako segala od Jadranskega do Baltškega morja. Ta načrt se v celoti sklada z načrtom Litvinova in ni dvoma, da bi prišlo do tesnega sodelovanja med to carinsko unijo in Rusijo.

»Daily News« piše, da naj bo ta načrt resen opomin londonski konferenci, kajti položaj v Evropi, zlasti pa v srednje in vzhodno-evropskih državah je tak, da nužno zahteva odločnih ukrepov za gospodarsko sanacijo. Mala antanta, je že pokazala pot, po kateri morajo hoditi manjše države, in velesile se ne smejo preveč zanašati na svojo moč in svoj vpliv, tem manj, ker med njimi samimi ni solidarnosti. List ob enem poroča, da bo Litvinov prihodnje dni odpotoval v Moskvo, da informira tamonjne merodajne kroge o položaju na londonski konferenci.

Nemčija odklanja mednarodno sodelovanje

Nemška delegacija zapustila konferenco za delo — Tudi London nameravajo bojkotirati — Hitlerjevi načrti

Zeneva, 21. junija. d. Odbor za poslovni mednarodne konference za delo se je sinoči baval z izjavo nemških delegatov, da bodo zapustili konferenco, ako ne bo do zadostneje delegatu nemških delavcev dr. Leyu. Odbor je sprejel soglasno, navzročih je bilo 23 članov izmed 24. predlog francoskega delavskega delegata Joubauxa, ki pravi, da sprejema odbor na znanje izjavo nemške delegacije in ugotavlja, da se ni odločila svojih mandatov kljub izjavi, da bo konferenco zapustila. Zato izroča izjavo nemške delegacije odboru za proučitev mandatov v svojo informacijo.

Dopolnje je nemška delegacija preklcala v tajništvu konference pooblastila za vse svoje člane, da tako ukine verifikacijski postopek in prepriči javno razpravo o aferi nemškega delavskega delegata dr. Leya.

Berlin, 21. junija. AA. Sklep nemške vlade, da se umakne z ženevske konference za delo, ni samo posledica incidentov, nastalih v Zenevi zaradi izjav dr. Leya. V narodno-socialističnih krogih namreč trdijo,

da pripravlja nemška vlada novo gospodarsko in socialno politiko, ki naj bi bila prosta nekaterih mednarodnih konvencij, ker so ji v nadlego. Tako se nemška vlada v prvi vrsti bavi z mislijo uvedbe obveznega dela za nezaposlene, katerih edino delo je bilo do zdaj, da so hodili v povorkah, telovadili in delali na polju, kar je bilo brez sleherne gospodarske koristi. Vlada bi hotela te mlade ljudi vpreči v produktivno delo, zlasti v izvozneke svrhe. S takimi cenenimi delavci bi se dale doseči tako nizke produkcijske cene, da bi lahko konkurirale z vsemi državami in bi se izdelki mogli izvažati in prodajati celo na Kitajskem in v Južni Ameriki. Tako bi si Nemčija svoje gospodarsko stanje do neke meje lahko sama iz lastnih moči popravila.

Zanimivo je, da se dajo s temi načrti spravitvi v sklad tudi glasovi, ki so se danes razširili, da namreč Nemčija ne pripiše londonskim razpravam nikakega praktičnega pomena in da bo sploh bojkotirala londonsko konferenco.

Nova žrtev fašističnega nasilja

Na Cerkljanskem so obmejni fišisti ubili Valentina Eržena, njegovo ženo pa aretirali

Gorica, 21. junija. d. Iz Cerkljanske je prišla davi vest, da so obmejni fišisti pripravili zasedo 47 letnemu Valentinu Erženu iz Bukovega pri Cerkljem, ki je živel v Jugoslaviji, a se je večkrat vračal k svoji ženi, ter ga včeraj ponoči ubila. Za pokojnika Erženom je bila izdana tu di tiralica posebnega sodišča za zaščito države. Fašistični listi, ki poročajo o tem tragičnem dogodku, pravijo, da je veljal pokojni Valentin Eržen pri fašističnih oblastih za terorista, ki je dal politični policiji in obmejnimi fašističnimi agentom že mnogo polja. Vest o njegovi tragični smrti je napravila na vse slovensko prebivalstvo na Cerkljanskem silno globok vtis.

Fašisti so bili v ponedeljek popoldne obveščeni, da se je vrnil Valentin Eržen spet domov v Zakriž pri Cerkljem. Ko so ugotovili, da se mu pri svoji ženi, so okrog polnoči obkolili njegovo hišo. Kmalu nato se je Eržen poslovil od žene in odprl vrata, da bi se spet skrivaj odpravil čez mejo. Tedaj pa je skočil proti njemu več fašističnih miličnikov, ki so bili pripravljeni na strel. Ko pa je opazil, da bi bila sleherni obramba zaman, se je odpravil na drugo stran hiše in se skušal umakniti preko dvorišča. Toda tudi na dvorišču so fašisti že razpostavili straže. Na njihov poziv, naj se ustavi, se Eržen ni odzval. Ko se je povzpel na zid, ki ohadja dvorišče, so fašisti oddali nanj več strel in ga smrtno zadeli. Takoj za tem sta prispela na lice mesta sodna komisija in poveljnik 62. fašistične legije Benincampi. Fašisti so aretirali Erženovo ženo ter izvršili v hiši strogo preiskavo.

Vojaška imenovanja

Beograd, 21. junija p. »Vojni list« objavlja večji ukaz o imenovanjih in premetitvah v vojski. Med drugimi sta imenovana za poveljnika 45. pešpolka polkovnik Gj. Glišić, za poveljnika 40. pešpolka pa polkovnik Ljubomir Živanović.

Iz državne službe

Beograd, 21. junija p. V višjo položajno skupino je napredoval kontrolor mer pri sreskem načelstvu v Celju Dragotin Komorski. Z odlokom prometnega ministra so premeščeni: inž. Janez Golob, pristav, z Jesenice k drugi sekciji na glavnem kolodvoru v Ljubljani; prometni uradnik Josip Zupančič s kolodvorova Save na postajo Mirna, prometni uradnik Jožef Jerel s postaje Mirne na postajo Škofljica.

Prva tekma za srednjeevropski pokal

Slavija : Austria 3:1 (2:1)

Praga, 21. junija. Kot prva tekma za srednjeevropski pokal se je vršila danes na igrišču Slavije v Pragi pred 25.000 gledalci tekma med dunajsko Austrijo in tukajšnjo Slavijo, ki se je končala s prepričljivo zmago Čehov. Avstrijci so bili deloma slabše močjo, deloma pa so imeli tudi smolo. Tekmo je sodil budimpeštanski sodnik Klug. Revanžna tekma bo 2. julija na Dunaju.

Nogomet v Celju

SK Celje : SK Jugoslavija 5:3 (4:2)

Celje, 21. junija. Danes se je pred 300 gledalci vršila prvenstvena tekma med Celjem in Jugoslavijo. Moštvo Celja je nastopilo oslabiljeno in je bilo boljše samo do odmora. Jugoslavija je igrala požrtvovalno, sicer pa precej primitivno. Po odmoru je bila igra večinoma izravnana, sicer pa v celoti manj zanimiva. Celje si je zabilo v drugem polčasu tudi lasten gol. Sodil je g. Lukežič objektivno.

Bolgarski ukrepi proti atentatorjem

Sofija, 21. junija. AA. Notranji minister Girginov je danes predložil parlamentu zakonski načrt o poostitvi kazni za politične atentate. Vsak politični atentator, pa tudi iniciator takih atentatov bo po tem zakonu kaznovan s smrtjo. Zakon tudi določa, da se mora sodni postopek proti političnim morilecem pospešiti, tako da se vsi razprava že najkasneje leden dni po zločinu, od nosno po aretaciji atentatorja.

Sodba v procesu proti ljubljanskim komunistom

Beograd, 21. junija. p. Danes je bila na sodišču za zaščito države razglašena sodba v procesu proti skupini komunistov iz Ljubljane, proti katerim se je vršil proces 16. in 17. t. m. Obsojenci so Anton Bajec na 3 leta robije, Peter Kuret na 4 leta robije, Josip Beltram na 3 leta strogega zapor, Franjo Jeglič na 3 leta strogega zapor, Tomaž Brejc na 18 mesecev robije, Alojzij Beltram na 6 mesecev strogega zapor. Obsojencem se vsteje preiskovalni zapor. Josip Mezgec je bil oproščen.

Potujoča kmetijska razstava v Novem mestu

Novo mesto, 21. junija

Davi se je zbralo k sprejemu potujoče kmetijske razstave veliko število občinstva, poleg zastopnikov vseh uradov in društev z mestnim županom na čelu. Navzroč so bili tudi zastopnik okrožnega in sreskega sodišča, sodni predstojnik Božidar Romih, zastopnik gimnazije profesor Prosen, župani vseh podeželskih občin, deputacija Sokola s starejšino br. Marinkom, gasilska četa z načelnikom Nikolcem. Društvo kmetijskih fantov in deklet v narodnih nošah, kmetijska šola in učiteljski zbor z ravnateljem inž. Zupančičem, učiteljski zbor meščanske in osnovne šole z učenci ter mnogo šolske mladine, ki je dospela z učiteljskim in podeželskim. Točno ob 8. je razstavni vlak prispel na okusno z zelenjem in zastavami okrašeno postajo, kjer je bilo postavljenih 25 večjih in manjših mlajev, na procelju pa je visela kraljeva slika z napisom »Živel naš kralj, zaščitnik kmetijstva!«.

Prihajajoči vlak je bil sprejet s sviranjem godbe. Ko je vlak, obstoječ iz 22 voz, obstal, je izstopil upravnik razstave inž. Vinko Sadar s predavatelji. Goste je pozdravil župan dr. Režek. Odzdravil pa je inž. Vinko Sadar. Sreski kmetijski ekonom g. Vrsek je naglasil pomen kmetijskega pouka v našiholah.

Po pozdravu so si prisotni ogledali vzorno in bogato opremljeno razstavo. Vsak voz je vzbujal pozornost množestevlinih obiskovalcev, ki se niso mogli dovolj nadihati razstavnemu materialu in spretnosti ararizerjev. Predavatelji so bili ves dan zaposleni s predavanji o sadjarstvu, poljedelstvu, perutinarstvu, vinogradništvu, živinoreji in živinovodstvu. V Sokolskem domu sta bila predvajana tudi dva strokovna filma in sicer dopolnje za odrasle, popoldne pa za šolsko dečo. Razstavo je posetilo več tisoč ljudi in nad 30 šol.

Ob priliki te razstave se je vršil v hotelu pri Windischerju izredno dobro uspešno zborovanje članov tukajšnje kmetijske podružnice, na katerem sta referirali centralni tajnik Kafol iz Ljubljane in profesor grmske kmetijske šole Malasek o pripravah za vnovčenje kmetijskih pridelkov, pred vsem sadja, ki obeta letos bogato letino.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za četrtek. Ponekod oblačno, nevihte; širokalo vreme.

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nam je danes po kratki in hudi bolezni, v 42. letu svoje starosti preminila naša predobna soproga, mati, sinah, sestra, svakinja in teta, gospa

MILKA CHIOZZA

roj. Petovar

soproga veleposestnika.

Pogreb nepozabne se bo vršil v Seodovacci v četrtek ob 16. uri.

Seodovacca—Ivanjkovci, dne 20. junija 1933.

žalujoči ostali.

Naši kraji in ljudje



Prizor z otvoritve sokolske razstave. V sredini skupine je podstarosta COS br. Truhla (X), desno od njega pa vidimo podbana dr. Pirkmajerja, podstarosta SKJ br. Gangla in župana dr. Puca.

Ob otvoritvi Narodne galerije

Danes ob dvanajsti uri se bo izvršila v navzočnosti predstavitev naše likovne umetnosti otvoritev končno urjenih zbirk



Dr. Fran Windischer, predsednik Narodne galerije

Narodna galerija. Naš list je že v nedeljski številki posvetil temu dogodku dajši informativni članek. Danes samo izražamo radost in zadovoljenje vse kulturne javnosti, da se s preurejenimi Narodno galerijo odpira nova reprezentanca naše kulture. Naša likovna umetnost od 13. stoletja do najnovejših struj in imen je zastopana v Narodni galeriji z mnogimi deli, ki so samo tako ohranjena narodu, med katerimi so nastala in ki bodo še pozni namcem pričala o kulturnem razvoju Slovencev.

Zahvala za to gre vsem, ki so sodelovali pri organizaciji in notranji izgradnji te kulturne institucije, zlasti pa sedanemu predsedniku dr. Franu Windischerju. Dr. Windischer je s svojim vztrajnim prizadevanjem in svojo verno za interese Narodne galerije, ob sodelovanju odbora in posebnih ustanovitelja in dolgoletnega predsednika ter sedanega direktorja galerije zbirke Janeza Zorman, odstranil vse zapreke, ki so stale na poti in privlele Narodno galerijo na sedanjo višino. Današnja otvoritev pomeni nov, pomemben datum v zgodovini te naprave, ki ima pred seboj še dolgo in svobodno pot razvoja, izpolnjevanja in napredka v čast in korist naše kulture.

Skrbi in težave zagorske občine

Vesti o novih rudarskih redukcijah — Težave Bratovske skladnice — Predlog občinske uprave glede zasavske ceste

Zagorje, 21. junija. Zdravnik glavne Bratovske skladnice je pregledal te dni 54 rudarjev, ki so bili o veliki noči reducirani in prosijo za pokojnino. Malo prej pa je bila pokojnina priznana 45 rudarjem in sicer nekaterim začasno, za dobo od 2 do 6 mesecev, drugim pa za stalno. Število novopokojencev bo tako naraslo na 500. Bratovska skladnica v Zagorju je že sedaj pasivna pri vseh panogah zavarovanja in bo, kakor kaže, vedno bolj. Po občini se je raznesla tudi vest o novi rudarski redukciji. Ob koncu tega meseca bo hake reduciranih v Kisovcu 40, v Kotredžu pa 20 rudarjev. Te vesti so zelo verjetne po dosedanjih bridkih izkušnjah, da je baš Zagorje najbolj prizadeto pri vsaki redukciji, ki jih izvaja TPD.

S težkimi gospodarskimi in socialnimi vprašanji se je bavil tudi občinski odbor na svoji zadnji seji. Namesto likvidiranega prehranjevalnega odbora je bil izvoljen nov odbor, ki ga tvorijo vsi občinski odborniki, predseduje mu pa župan g. Bajcar. Prehranjevalno akcijo, v kolikor bo sploh še mogoča, bo vodila štirilicna eksekutiva tega odbora. Občinski odbor se je pridružil tudi predlogu ljubljanske občinske uprave za nujno graditev zasavske ceste Ljubljana-Zagreb.

O zasavski cesti se razpravlja že več let. Ta cesta bi bila važna tudi iz tujsko-prometnih ozirov in bi mnogo koristila našemu gospodarstvu. Nekdanja ljubljanska oblast je že tržirala to cesto, izdelani so bili vsi načrti in tudi proračun je bil sestavljen. V Trbovljah se je osnoval celo poseben odbor z namenom, da bi se načrt izvedel vsaj med Trbovljami in Zagorjem. Nastop gospodarske krize pa je vse preprečil. Zdaj, ko imamo v trbovljskih revirih nad 1500 brezposelnih, za katere ni močnega nikjer najti zaposlitve in sredstev za preživljanje, je graditev te ceste še posebno nujna. Brezposelnih bi v bližini našli skromen zaslužek in možnost samostojnega preživljanja. Zagorski občinski odbor predlaga, naj se cesta ne izpelje od Zagorja za Savo naprej, temveč naj vodi od Zagorja čez Medijo - Peče, Moravce in skozi St. Jakob do Ljubljane. Cesta za Savo od Zagorja do bližine postaje Sava bi

ŽENSKA KAZNILNICA

Idilna ljubezen lepe cvetličarke in mladega inženjerja!

Nedolžno obsojena na električni stol!

Rešitev iz objema smrti! Revolucija v ženski kaznilnici! Globoko ganljivo filmsko delo o dveh nedolžno na smrt obsojenih ljubečih se srčih!

Danes ob 4., 1/8. in 1/10. zvečer

Globoko znižane letne cene, a kljub temu premiera velfilma.

Vsako soboto nov Paramountov zvočni tehnik!

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Huda poškodba z nožem

Smrtje pri Jelšah, 21. junija.

V kleti posestnika Janeza Skledarja v Kočicah, srez Šmarje pri Jelšah, se je zbrala nedavno popoldne večja družba. Med gosti so bili tudi Skela Franc, viničar iz Plajnskega, Kores Jakob in neki Butolen Jožef, oba iz Kočice. Med Skelom Francem in Koresom Jakobom je ob tej priliki staro sovraštvo prikipelo na dan in je nastal med njima prepir, med katerim je Kores potegnil iz žepa nož in ga odprtega vrgel na prazen sod. Skela, da bi preprečil pretep, je nož pobral in ga pri sebi shranil. Proti večeru se je Skela poslovil in odšel proti domu na Plajnsko. Ko je bil kakih 250 korakov oddaljen od kleti, sta prihitela za njim Kores in Butolen in ga napadla. Skela ju je pozval k miru, ker pa sta ga kljub temu še napadala, je v silobranu potegnil prej spravljeno nož ter udaril Koresa štiri vbode, enega v ramo, enega v pleča in dva nekoliko nižje. Vse rane so hujšega značaja in so ranjena prenesli v hišo posestnika Skledarja, naslednjega dne so ga odpravili z reševalnim avtom v ptujsko bolnišnico. Koresovo stanje je resno.

Pri lenivosti črevesa, bolezni jeter in žolča, odebalelosti in protinu, katarju želodca in črevesja, obolenjih danke, odpravi naravnega »Franz Josefovca« grencica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolnišniških uče, da uravnava »Franz Josefovca« voda izborna delovanje črevesa. »Franz Josefovca« grencica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Morilka svojega gospodarja obsojena na 10 let

Maribor, 21. junija.

Kazenski senat tukajšnjega okrožnega sodišča je obravnaval danes zločin, ki se je zgodil na letošnjo velikonočno soboto na Spodnjem Bregu pri Ptuj. Na zatožni klopi sta sedela 28-letna deklica Marija Vreševa in njen ljubimec, 25-letni kolarski pomočnik Konrad Murko iz Družencev, obtožena, da sta po preudarnem načrtu umorila iz koristiljublja že priletnejšega gostilničarja in posestnika Ignaca Emeršiča. Krav dogodek slika obširna obtožnica takole:

Marija Vreševa je bilo siromašno dekle, ki je že od mladih let moralo služiti svoj kruh. Še kot otrok je prišla k Emeršičevi hiši na Spodnjem Bregu pri Ptuj. Bila je pridna in poštena, zato so jo Emeršičevi radi imeli. Ko pa se je Emeršič oženil, je Marija šla od hiše in si poiskala službe drugje. Pred osmimi leti pa se je spet povrnila k Emeršičevim, kjer je preživela svojo mladost. Emeršič jo je rad vzel, ker je vedel, da je zanesljiva. To je storil tem rajši, ker je njegova 10 let od njega starejša žena vedno bolehal in ni mogla opravljati vseh gospodinskih del. Prva leta zakona so bila srečna. Po letih pa je Emeršiču začela ugajati deklica Marija, ki se gospodinjstvo ljubezni ni branila. Gospodar ji je bil nekoč obljubil, da ji bo zapisal 10.000 Din, in od takrat sta pričela žveti Emeršič in njegova deklica kot mož in žena. Prava njegova žena Genofeja pa se je vdala v svojo usodo. Ločila se je popolnoma od svojega moža in si uredila v neki stranski sobici svoje ležišče. Za vse drugo se ni brigala.

Pred dvema letoma pa se je deklica, ki je imela vso oblast pri Emeršičevih, spoznala z mladim kolarskim pomočnikom Konradom Murkom. Konradu je bila postavna Marija všeč in vedno pogostje se je oglašal pri njej. Bil je sladkih besed, s katerimi je Marijo pridobil na svojo stran. Da je ona postala vse drugačna, to je takoj slutil stari Emeršič, ki je bil zelo ljubosumen na mladega kolarskega pomočnika. Sirovo deklino vedenje je silno bolelo zaljubljenega gospodarja. Odkar je hodila s svojim izvoljencem po veselicah in odkar je ostajal Konrad pri njej čez noč, ni hotela več uslišati nobene gospodarjeve prošnje. Z gospodarjem se je pričela pripravljati in mu je v razburjenosti večkrat grozila z nožem. Tako sta se sprla tudi na letošnjo velikonočno soboto in so bile posledice prepira usodne za oba.

Usodnega dne je bil Konrad na obisku pri Mariji. Ko se je Emeršič okrog 10. spravljal k počitku, se je oglašil še v kuhinji, kjer sta bila Marija in Konrad zapletena v svoj pogovor. Ko sta ga opazila, sta skočila pokoncu. Marija pa je poiskala nož in ga zasadila Emeršiču v srce.

Marija se je pred sodniki izgovarjala s

silobranom, a senat ni mogel upoštevati zaradi obtežilnega materiala njenega zagovora. Obsojena je bila na 10 let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic. Soobtoženi kolarski pomočnik Konrad Murko je bil oproščen vsake krivde.

Mož in tast sta jo poglala v smrt

Kragujevac, 21. junija.

Tukajšnje okrožno sodišče je oba oprostil, ker ni bilo dovolj dokazov za njuno krivdo, toda vse ljudstvo v njih domači vasi je trdno prepričano tudi še danes, da sta jo le onadva poglala v smrt.

Prvulovićeva hiša v Brzanu šteje med najimovitejše v vasi. Domači sin Proka se je pred nekaj leti oženil z lepo mlado Milico iz sosedne vasi. Zakon je bil ne navadno srečen, ker sta se, kar je med kmetskimi ljudstvom zelo redkokdaj, zela iz ljubezni. Rodilo se jima je tudi par lepih, zdravih otrok, kateri so bili pravi ponos mladi materi. Po prvih letih pa je prišla nenadoma bridka izprememba. Milica je opazila, da ji je mož začel gledati za drugimi ženskami. Ko so ji na povedali, da se stalno shaja z neko svojo »priateljico«, je zapustila možev dom in se vrnila k svoji materi. Ta ji je toliko časa prigovarjala, da naj se vrne k možu, da se je res vrnila. Toda vrnila se je s sklepom, da mu bo vračala milo za drago. Odtlej jo je mož večkrat videl, da se je, na pragu stoječ, nogovarjala s tem ali onim mladim vaščanom, kar je bilo vzrok, da so se začeli prepiri v hiši. Zena je bila seveda slabše in še tembolj, ker je moža še hujskal proti njej njegov oče, kateremu sinaha nikdar ni bila prav po volji. Oba sta jo začela strahovito mučiti. Ne prenehoma sta ji grozila, da jo vržeta iz hiše, da ji vzameta otroke, katere je imela zelo rada, in celo da jo ubijeta. Mož jo je tudi res večkrat pretepal, da je bila polna modric po vsem telesu. Prišlo je celo tako daleč, da ji nista dovoljevala niti trohice hrane. Nepristano sta jo zmedla s prešestnico in ji ubijala v glavo, da bi bilo najbolje zanjo, če si sama vzame življenje. In se je zgodilo tako, da so 2. avgusta lanskega leta zjutraj našli ubogo Milico mrtvo, visečo na vrvi.

Takoj tedaj se je mislilo, da je Milica šla res prostovoljno v smrt, da se ji je



Koliko škode lahko povzroči potenje!

Koliko neprijetnih in neprijetnosti pri potenju! Toletna uprta, elegantna, pravilno držanje in ženska dražest kompromitirane, mogoče celo izguba polja... Vse to zamore zakriviti neprijeten duh po potu.

ODORONO Vam daje enostavno in zanesljivo sredstvo, da obvarujete toaleto v brezhibnem stanju in da Vam ostane koža pod pazduho povsem suha. Nabavite v trajno obambo proti neprijetnemu potu.

ODO-RO-NO

Nikar se ne bojte, da Vam bi Odorono kožo dražila ali da bi Vam umazal tudi najbolj občutljive oblike. Proda se v vseh trgovinah s parfumerijami in toaletnim blagom. Glavno skladišče: M. Neumann, Zagreb, Boškovičeva 44

pač omračil um in je tako segla po vrvi. Zdravnik je tudi ugotovil samomor. Kmalu nato pa se je začelo govoriti, da sta jo mož in tast s svojim okrutnim ravnanjem prisilila, da si je vzela življenje. Truplo so izkopali iz groba in pri razteženju se je pokazalo, da je bila žena popolnoma sestradana. Samo nekaj zrn sirove koruze so ji našli v želodcu drugih ostankov hrane pa sploh ne. Na truplu pa so se poznali sledovi udarcev. Tako je potem prišlo, da je državni tožilec obtožil oba Prvulovića zaradi zločina po § 169. kaz. zak.

Na razpravi je bilo zaslišanih nad štiri-deset prič, toda njihove izpovedbe niso bile toliko točne in zanesljive, da bi se bilo sodišče po njih prepričalo o krivdi obtožencev, pa ju je oprostil. Milica pa je, komaj 25 let stara, svojih par let srečnega zakona plačala »prostovoljno« smrtjo. Proka se pa seveda v kratkem oženi, ker pa kmetski gospodar ne more ostati brez — gospodinje.

Zima o kresu

Snežni meteži in drugo z gorejskih planin, ki so prelepe tudi v tej nenavadni vremenski dobi

Srednja vas, 21. junija

Vrhovi naših planin so vedno lepi, bodisi, da bleste v solncu bodisi, da se nade okrog njih temni ali beli oblaki.

Človek, potreben odhaja, rad pohiti ven in najraje na Gorensko, tudi če izgleda dan mrk in pust: v zamegljenem nebu se bodo stvorila okna in bo omogočen pogled v modro sinjino. Redkokdaj se popolnoma prevarajo in se vračajo domov in v dolino še bolj čmeren in zdolgočasen, nego si odhajal.

Na Jesenicah, v kotlu, kjer »vedno piha«, kakor pravijo domačini, ti že ohlaja glavo ostrejši zrak. Tam te sprejme tudi kolodvorski truš, ki pa nič ne moti, nasprotno, vpliva celo pozitivno in te domala razvedri.

Prihajajo in odhajajo vlaki. Iz vsakega se vsuje množica ljudi, v vsakega se vsi pa druga množica. Včasih se gnete več ljudi pred vozovi onega, ki odhaja proti Bohinjski Bistrici, včasih zopet pred onim, ki je obrnjen proti Kranjski gori in dalje.

Sprevednik najavlja postajo Gozd-Mar-tuljek, torej kaže izstopiti, kajti pot gre od tod na Srednji vrh, v prijazno gorsko vasico, v kateri bivajo še prijaznejši ljudje, v prepričajnih a ponosnih domovih, ki jih obkroža deloma gozdno drevje, deloma pa jih ovijajo smaragdno zelena polja in travniki, dočim se spenjajo zadaj v zrak obraščeni, še bolj tam zadaj pa spet skalnati vrhovi, ki zro na našo in na koroško stran. V Srednji vasi ti nudijo gostoljubje vsi domovi, pri štirih ali petih hišah pa imajo tudi na razpolago prenočišča in sicer lepe sobe s čednimi in komodnimi posteljami, tako da ne pogreša udobnosti niti razvajenec. Pri dobrem posestniku Janezu Hlebanji ti posebno radi postrežejo z mastnim planinskim mlekom, sirovo šunko in pa drugimi dobrotami, zato je ti težko ostati in se pogovoriti o tem in onem. Oni so radovedni kako je v dolini in v Ljubljani, ti si pa gotovo radoveden kako se imajo tu gori, kamor še tak veter ne prinese cestnega prahu. Namazeh črni kruh z zaseko ali surovim maslom, popiješ škodolico mleka ali kave in kramljaš, kramljaš o vsem kar zanima tebe in zanima onega. Pravijo, da imajo i tu tisto, no tisto... krizo v vasi. Prejšnja leta je bilo ob tem času že več letoviščar-jev na okrog, izmed teh so številni ostali kar gori, turisti pa so prihajali mimo sko-

ro sleherni dan. Ni čuda, zunaj lije kakor iz skafa in še celo mali dveletni Rudi, ki tišči noske k šipam v oknu, vpije: Voda gle...!

Preteklo nedeljo je vladal v planinah silovit vihar, ki je lomil drevesa in raz-majal skale. Lilo je vso noč do nedelje popoldne, in to v curkih, debelih kakor vrvi.

Zeblo ni samo nas, tožila je celo mlada brhka gospodinja, pa je šla in zakurila veliko domačo peč, da je zaprskotalo v njej tako kakor, da smo sredi zime in ne sredi junija.

Konec maja in že popreje so zginali pastirji govejo živino in pa ovce iz hlevov v planino. Sprva je kazalo vse prelepo: pastirji so si urezali palice, si napravili piščali in se komaj še ozirali v dolino. Nebo je bilo jasno iz dneva v noč in celo sape so mirovale. Ta planinska in pastir-ska idila pa je trajala le nekaj dni. Nadenkrat so nastopili hladnejši dnevi, po-oblačilo se je in pričelo je deževati. Bo-li prenehalo? So si klicali pastirji iz pla-nine v planino. In ni prenehalo. Deževalo je venomer, naenkrat pa se je izpreverilo vreme v še hujše: mrzli dež je zledenel in pričelo je neusmiljeno snežiti. Krave in sploh goveja živina naenkrat ni več mogla do pašne in so jo komaj odgnali od staj. Ovce pa je sneg čez noč zamedel in so jih gospodarji šele po dveh dneh iskaj-nja jedva našli vse premlele od mraza pod grmovjem tik gozdov. Snega je padlo tedaj človeku do pasu in so bili planinci v smrtni nevarnosti pri tem, ko so iskali ubogo živino, ki so jo morali po nevarnih poteh spraviti počasi v dolino nazaj.

Takih dni in takih prilik ob tej letni dobi ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Sneg je ponovno zapadel v planinah tudi preteklo nedeljo, vendar ne v taki meri in ga je že naslednji dan spet vzel soln-ce. Navzlic temu pa so gospodarji še po-čakali in držali živino doma v hlevih do torka in včeraj šele se je spet čulo v pla-ninah veselo mukanje in meketanje. Zdjaj je tam gori v višinah spet veselo in ži-vahno in ko bodo napočili stalni lepi dne-vi, bo prišel uživati planinsko idilo marsi-kateri ljubitelj višinske tišine in brezskrb-nosti, ki zdaj še čmerno zre skozi okno doma ali pa se dolgočasi in robanti za-enkrat še v Kranjski gori in drugih leto-viških krajih naše prelepe Gorenske.

KULTURNI PREGLED

Razgovor z Zvonimirjem Rogozom

Praga, v junija.

O Rogozu je »Jutro« pisalo (glej št. 22. od 26. januarja t. l.). Kljub temu se mi je zdelo potrebno, staviti mu nekoliko vprašanj, da dobi naša javnost splošno sliko njegovega delovanja v Pragi. Saj ga imamo lahko skoraj za svojega — v Ljubljani se je razvil, iz Ljubljane je stopil v široki svet. Pa tudi on sam je tesno navezan na Sloven-ce in njihovo kulturno središče. Živo se za-nima za gledališko življenje v Ljubljani, v Slovanski knjižnici, kamor rad zahaja, čita nova slovenska dramatska dela, spremlja v slovenskem časopisu delo ljubljanskega gledališča (zadnjič sva vodila živahen pogo-vor o krizi v njem) — skratka — Ljubljana mu je zelo pri srcu in veseli se že na svoji svidenje z njo, ki bo v jeseni. Tokrat mu delo obiska ni dopustilo. Gosp. Rogoz nam-rež res veliko dela. Pa to boste spoznali najboljše iz njegovega pripovedovanja:

Ze štiri leta deluje v Narodnem gledališču v Pragi. Iz malih ljubljanskih razmer ste postali popularni umetnik v celosti. Povejte nam, gospod režiser nekaj o svojem delu v tem času!

Res, že štiri leta sem v Pragi. Štiri leta dela v dveh največjih praških gledališčih,

v Narodnem in Stanovskem. Repertoar teh dveh gledališč predstavlja poleg domačih del, katerim se predvsem posveča pozornost, zlasti dela zapadnih literatur. Lahko si mislite, da se da v gledališčih, kjer so režiserji svetovnega slovesa, kakor je šef drame dr. K. H. Hilar, kjer stalno deluje režiserji Karel Dostal, Novák, prof. Svoboda in dr., v štirih letih res veliko naučiti. Nisem seveda ves ta čas sam študiral, temveč sem opravil tudi dobren kos težkega dela. Prvo in najtežje je bilo obvladati češčino, vse finese izgovarja-ve. Saj veste, lepa češčina je zelo težka. Da pa sem jo temeljito obvladal, mi je splošno priznala češka kritika in sami ste s lahko nešteto krat prebrali o tem. Poleg gleda-lišča pa imam tudi zelo veliko dela pri raz-nih prireditvah. Naša kolonija je praga in ima vsako leto lepo število različnih pri-reditev: koncertov, zabavnih večerov, pro-slav jubilejev, narodnih praznikov, diletan-tskih predstav in podobno. Skoro nobena teh prireditvev ne mine brez mojega sodelova-nja. Jasno je, da mi vso to jemlje zelo ve-liko prostega časa, vendar delam rad, ker sem preverjen, da je treba i v tej smeri de-lati.

Do danes sem igral v Narodnem in Sta-novskem gledališču že preko štirideset ulog

v približno 550 predstavah. Režiral sem po-leg dragih trih srbskohrvatske igre, in to Ogrizovičev »Hasanaginica«, Dimo-vičev »Kraljevič Marko«, in Nušiče-vo »Gospo ministrice«. »Hasanaginica« je imela zelo velik uspeh, »Kraljevič Marko«



je bil žalibog praškemu občinstvu precej tuj, zato pa je imela »Gospa ministrice«, ka-tero sem režirajo kolikor je bilo mogoče, pri-bližal praški gledališki publiki, z gospo Balovo v naslovni ulogi vprav triumfalni

uspeh. Izšla je že v tisku in se igra po vsej Češkoslovaški.

Ali ne bi bilo mogoče prodreti v Na-rodno gledališče s katero od sloven-skih dram?

Slovenska drama mi je zelo pri srcu, toda s tem so velike težave. V Stanovskem gleda-lišču se igrajo skoraj same komedije, Na-rodno pa je povečeno v prvi vrsti domači literaturi in šele nato najboljšim tujim igram, za katere pa preostaja po navadi malo prostih dni, ker večino predstav za-hleva opera. Uspešno pa mi je vendar plasi-rati ljubko otroško igro »Princeza in pastir-ček« Pavla Golie, ki jo je prevedel Jan Hu-dec. Igra je sprejeta, ni pa prišla to azo-vo v repertoar, ker je bila uprava vezana s pogodbami na drugih straneh. Pride pa prav govbo na vrsto v prihodnji sezoni.

Kaj Vas je zvalilo k filmu? Povej-te nam kaj o svojem udejstvovanju pri njem!

Film miha vsakogar, tudi umetnika, če-prav je to težko govoriti o umetnosti. Vsa-ko do bi se rad videl vsaj enkrat — na plat-nu, ker je drugače to fizično nemogoče. Vi-deti se, opazovati se, ne kot v ogledalu, am-pak kot subjekt, ki se svobodno giblje, mi-sli in deluje. V tem je kar nekaj mistične-ga. Vidiš svoj drugi jaz in nisi z njim tre-utno prav v nobeni zvezi, ne v duševni in n- v fizični. In vendar je to tvoja točna re-produkcija. Rekel sem točno, toda to je malo, kajti film je tako kritičen, posebno v detaljih, da človek a prostim očesom ni-koli ne more na človeku tako jasno videti

njegove fiziognomije in instinktivno čutiti njegove notranjosti kot prav na platnu. Mi-slim, da bi bil film s tremi dimenzijami, ko bi bil mogoče, nekaj absolutno pretresljive-ga. Film igralca tudi zelo popularizira. Pred filmanjem sem se lahko »nopaže-no« peljal v praških tramvajih, po »Ekstazi« in »Možu in senc« je že skoraj neprijetno vstopiti v voz. Preveč radovednih oči!

Pred kratkim je bil končan film »Sedma velesila«. Je to interesantna španska afe-ra, v kateri igrajo španska sovražna država. Film pride v promet šele v jeseni. Filmanje se je vršilo na Petrovki v Krkonosih v glo-bokem snegu in pri vsočem mrazu. Vsebuje mnogo prekrasnih zimskih slik in skoro vse osebe v prirodi igrajo na smučih.

Kaj sodite na splošno o češkem filmu?

Napredek češkega filma je nesopren. Nemške produkcije (mislim eksportne) si-cer še ni dosegel, kar je seveda razumljivo, ker nima za seboj take tradicije, vendar je globlji od ameriškega filma, boljši od italijanskega, ni tako naiven kot angleški, francoski film mu pa ne more konkurirati, izvenzki filmov René Clara. Kar se tiče so-ličnosti produkcije, jasnosti fotografije in zvoka, sodi češkemu filmu mesto med prvi-mi svetovnimi filmi.

Ali se ne bi mogla najti neka pot k sodelovanju z Jugoslavijo tudi na tem polju?

Sodelovanje z Jugoslavijo se je izkazalo za enkrat v filmski industriji nemogoče. Ju-goslavija plača za dober film okrog 100.000

n— Javno produkcijo gojencev klavir-
skega in violinskega oddelka, mladinskega
zboru in orkestru novomeške podpirajoče
Glasbene Matice bo v četrtek 22. t. m. ob
20.30 v veliki dvorani Sokolskega doma.
Pridite! Program bo pester. Prispevki v
prid glasbene šole prostovoljni. Interni na-
stop gojencev bo v ponedeljek 26. t. m.
ob 18. v mali dvorani Sokolskega doma.
Redni občni zbor z običajnim dnevnim re-
dom bo v podružnični sobi v soboto 15.
julija ob 20.

n— Uboj pri Mirni peči pred sodiščem.
Pred sodiščem so se zagovarjali trije mla-
di delavci, brata Alojzij in Anton Plavec
in Kovač Ignacij, vsi iz mirnoperške oko-
lice. Obtoženi so bili uboja posestnikovega
sina Jarca Antona iz Malega vrha pri Mir-
ni peči. Jarc je bil najden 16. decembra
l. 1930. mrtev na neki njivi pri Golobinju-
ku. Ker na truplu ni bilo videti zunanjih
poškodb, je bila splošna domneva, da je
tamtam v pejanosti obeležen in zmrtel. Zaradi
tega se je truplo pokopalo, ne da bi ga
sodno-zdravniško raztelesili. Pozneje so
nastale govorice, da je bil Jarc ubit. Zato
je bilo truplo ekshumirano in razteleseno.
Zdravniška izvedenca sta ugotovila, da je
pokojnik dobil po desni strani glave udar-
ec, ki je povzročil razpoko desne senčnice
in krvavitve v desni možganski dupli-
ni. Na podlagi te ugotovitve so se vršile
dolgotrajne poizvedbe, ki so šele ob koncu
marca letos dovedle do uspeha. Doznan
se je, da so Jarca napadli in pretepli ome-
njeni obtoženci, ki so to pred sodiščem
odkrito priznali, vendar so zavračali
glavni del krivde drug na drugega. Sodi-
šče je obsodilo brata Alojzija in Antona
Plavca, vsakega na 6 mesecev strogega za-
pora, Kovačica pa le na 4 mesece strogega
zapora.

Iz Trbovelj

t— Komemoracija za Vekoslavom Spin-
čičem. Narodna društva priredijo v petek
23. t. m. ob 20. v Sokolskem domu žalni
večer za velikim borcem za jugosloven-
stvo, profesorjem Vekoslavom Spinčičem.
Udeležite se večera polnoštevilo!

t— Zborovanje narodnega delavstva. V
ponedeljek popoldne je na članski se-
stanku NSZ, ki je bil zelo dobro obiskan,
poročal predsednik grafičnega delavstva g.
Kosem iz Ljubljane. Govornik je uvodno
kmalom omenil, da v sedanjih svetovnih gospodar-
ski krizi največ trpi rudarsko delavstvo,
ker je najhujše izkoriščano. Med rudar-
skimi delavci je tudi največ brezposelnih
po vseh državah, ki imajo večje rudnike.
Na Češkem na primer pa je baš po zaslugi
narodnih socialistov, ki so izborni organi-
ziran, brezhibno izvedeno zavarovanje za
primer brezposelnosti. Ob zaključku je po-
udarjal, da ni prišel na ta sestanek, da bi
razbijal že obstoječe strokovne organiza-
cije, pač pa vabi v NSZ ono delavstvo, ki
danes še ni nikjer organizirano, ker je glo-
boko uverjen, da ima le NSZ bodočnost in
da bo lahko izvajalo delavstvu njegove
pravice. Njen boj pa bo uspešnejši, če bo
imela za seboj čim večje množice narodno
in stanovsko zavednega delavstva. Njega-
va izvajanja se sprejeli zborovalci z veli-
kim odobravanjem.

Iz Ptuj

j— Priprave za proslavo 25 letnice ptuj-
skega Sokola so v teku. Proslava bo ob 8.
do 10. septembra. Vršila se bo glavna skup-
ščina GMD in pa župni izlet mariborske
sokolske župe. Predviden je poseben vlak
iz Ljubljane. Za znižano vozno ceno je že
zaprošeno.

j— Sresko tajništvo JRKD v Ptuj je
v poslojpu mestnega magistrata v l. nad-
stropju.

j— Matura na ptujski gimnaziji se je
končala 20. t. m. Maturiralo je 21 kandida-
tov, od katerih je bilo odloženih za eno
leto pet, štirje pa do jeseni.

j— Vlom. V trgovino Kazimira Jožefa
na Turškem vrhu, ki je zdaj zaradi konkur-
za zaprta, so vlomili skozi okno neznani
vlomilci ter odnesli iz trgovine razno blago.
Povzročena škoda še ni ugotovljena. V
trgovino je bilo v kratkem času že drugič
vlomljeno. Sumi se, da so vlomilci iz bliž-
nje savske banovine.

Preklic

Podpisani Fekonja Anton, gostilničarjev
sin, Očeslavci št. 42, preklicujem in obža-
lujem težke očitke, ki sem jih iznesel v
večji družbi v Jančevem vrhu pri Gor.
Radgona o g. Trstenjak Davorinu, potniku
iz Mihalovca, ter izjavljam, da nimam ni-
kakvega poudarka g. Trstenjak Davorinu oči-
tati kakšnega nečestnega dejanja in se mu
zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega
pregona.

Očeslavci, dne 6. junija 1933.

Fekonja Anton.

Repertoarji

LJUBLJANSKO NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA
Začetek ob 20.

Četrtek, 22. Rokci. Poletni abonma. Zad-
njič za red C in D.
Petek, 23. Tartuffe. A.
Sobota, 24. Jakob Ruda. Prireditelj »Pre-
poročila. Izven.
Nedelja, 25. Okence. Izven. Znatno znižane
cene.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 22. Marta. Zadnjič za red A.

Petek, 23. Jim in Jill. Zadnjič za red D.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja poženja: 1.
čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3.
temperatura, 4. relativna vlažnost v %, 5.
smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1-10.
7. vrsta padavin, 8. padavine v mm.
Temperatura: prve številke pomenijo naj-
višjo, druge najnižjo temperaturo.

21. junija

Ljubljana 7, 757,6, 15,0, 85, NE1, 0, 8, 0,8, dež
Ljubljana 13, 757,6, 20,2, 74, SW2, 9, —, —;
Maribor 7, 755,7, 14,0, 80, S1, 3, —, —;
Zagreb 7, 757,4, 17,0, 70, SW1, 4, —, —;
Beograd 7, 758,4, 19,0, 80, mirno, 3, Sara-
jevo 7, 759,6, 16,0, 70, NNW1, jasno, —, —;
Skopje 7, 759,3, 20,0, 60, SE3, jasno, —, —;
Split 7, 758,9, 20,0, 80, SE3, 3, —, —; Kum-
bor 7, 758,9, 18,0, 90, SSE, jasno, —, —;
Rab 7, 758,9, 17,0, 90, SSE3, 3, 0,0, dež;
Vis 7, 760,1, 19,0, 60, ESE5, 5, —, —;
Temperatura: Ljubljana —, 12,8, 22,0, —
Maribor 24,1, 12,0; Zagreb 27,0, 14,0;
Beograd 27,0, 16,0; Sarajevo 25,0, 10,0;
Skopje 29,0, 12,0; Split 26,0, 17,0; Kum-
bor —, 16,0; Rab —, 15,0, Vis —, 17,0.

Gospodarstvo

Premogovna produkcija Slovenije v aprilu

V teku meseca aprila je znašala produk-
cija premoga v premogovnikih dravske
banovine 83.845 ton nasproti 94.564 tonam
v marcu, 94.155 tonam v februarju in 115
tisoč 333 tonam v januarju. Produkcija je
torej znova precej nazadovala, kar pa je
v pomladnih mesecih običajni sezonski po-
jav. Pri tem pa je zanimivo, da je sezon-
ski padec produkcije letos manjši nego
je bil lani, kajti lani je produkcija od mar-
ca do aprila nazadovala za 24.419 ton,
letos pa le za 10.719 ton.

V primeri z lanskim aprilom (ko je zna-
šala produkcija le za 8588 ton ali 9 od-
stotkov manjši, dočim je še v marcu zna-
šala ta primanjkljaj 22.258 ton ali 19 od-
stotkov, v februarju pa 27.674 ton ali 23
odstotkov.

V aprilu so slovenski premogovniki od-
dali železnicam 32.128 ton (v marcu 32.573
ton), brodarstvu 304 tone (647), industriji
31.193 ton (35.812), od tega industriji v
dravski banovini 21.813 ton (25.311), na-
daje za hišno porabo 3016 ton (6305), osta-
lim potrošnikom 4461 ton (5070), v ina-
zemstvo pa 395 ton (285); skupaj so torej
prodali 71.498 ton (80.659 ton). Sami so
rudniki potrošili 4291 ton (5208), za decu-
tate pa so oddali 2476 ton (2973). Vsa od-
daja je bilo torej nekoliko manjša nego
produkcija; ker pa so rudniki v aprilu od
svojih zalog odpisali znatno količino 7628
ton (ta količina je na zaloga propadla v
teku zadnjega pol leta) so se zaloge skr-
čile, in sicer od 146.944 na 144.893 ton (lani
so znašale zaloge ob koncu aprila 129.304
ton). Od letošnjega januarja so po odpi-
su v aprilu zaloge narasle le za nekaj več
kakor 7000 ton, dočim so lani od januar-
ja do aprila narasle za 24.000 ton. Te šte-
vilke kažejo, da premogovniki letos pro-
ducirajo le malo več, kakor lahko odda-
jo, dočim je bila lani produkcija precej
večja nego oddaja.

Oddaja premoga železnicam je bila letos
v aprilu le za malenkost manjša nego v
marcu; nazadovala je od 32.573 ton v
marcu na 32.128 ton v aprilu (lani je pad-
la od 43.598 ton v marcu na 39.127 ton v
aprilu). Pri tem pa je treba upoštevati,
da je povečanje odstotne kvote slovenskih
premogovnikov pri dobavih železnicam
prišlo v celoti do veljave šele v maju.

Oddaja premoga industriji (31.193 ton)
je bila sicer manjša nego v marcu, toda
še vedno večja, nego lani v aprilu (29.262
ton). V prvih 4 mesecih t. l. so slovenski

z obrestmi, kajti zavodi, ki se poslužujejo
zaščite, so aktivni in le manj likvidni,
medtem ko splošna kompenzacija pomeni
za vlagatelja izgubo na kapitalu. 3. Dovo-
litev splošne kompenzacije vodi do likvi-
dacije naših največjih zavodov, v katerih
je koncentriran največji del narodovih
prihrankov. 5. Kompenzacija omogoča go-
spodarsko neupravičeno znižanje dolgov
bančnih dolžnikov na škodo vlagateljev. 6.
Kompenzacija se protivi državljanskemu
pravi, ki dovoljuje le kompenzacijsko do-
speli terjatev z dospelimi dolgovi. 7.
Splošna kompenzacija bi imela zelo ne-
ugodne posledice za vso našo kreditno or-
ganizacijo. Iz gornjih razlogov prosimo savez,
da se zahteva po uvedbi splošne kompen-
zacije odbije.

Gospodarske vesti

— Trgovinska pogajanja z Avstrijo, ki so
se vršila v Beogradu, so prekinjena in se
bodo nadaljevala na Dunaju. Avstrijski de-
legati so večer odpotovali iz Beograda
Komplaks vprašani, o katerem je treba
razpravljati, je zelo velik, pa je mnogo de-
taljov, ki jih je treba še podrobno proučiti.
Komisije so se zedinile glede izvoza salja
in sojiva, vprašani našega izvoza živine
in svinj pa se bo uredilo pri bodočih pogaj-
anjih na Dunaju.

— Ustanovitev Obrtne zbornice v Splitu.
Na podlagi § 303. zakona o obrtih, je mi-
nister za trgovino in industrijo v soglasju
z ministrskimi svetom izdal uredbu o usta-
novitvi Obrtne zbornice v Splitu, ki bo ime-
la isti teritorij, kakor Zbornica za TOI.

— Povratek zaupanja v denarne zavode
v Avstriji. Navzlic hudim pretreslajem, ki
jih je zadnji dve leti doživel avstrijski kre-
ditni sistem, se zaupanje vlagateljev v de-
narne zavode v Avstriji zopet dviga, tako
da niso bile zaman ogromne žrtve, ki jih
je nudila država za sanacijo vsega denar-
ništva. Hranilne vloge pri avstrijskih ban-
kah in hranilnicah so znašale ob koncu
maja že 1517 milijonov šilingov nasproti
1401 milijonov ob koncu prejš. leta. V zad-
njih 5 mesecih so torej vloge narasle za 56
milijonov šilingov. Prirastek vlog beležijo
v največji meri hranilnice, pa tudi pri ban-
kah so se vloge pričele dvigati.

— Poslabšanje francoske in ameriške
trgovinske bilance. Trgovinska bilanca
Francije se nadalje neugodno razvija. V
prvih 5 mesecih je znašal izvoz 7548 mil-
ijonov, uvoz pa 12.702 milijona frankov.
Dočim se je uvoz nasproti lanskemu letu
navzlic kontingentom in povšanju carin
še dvignil, je izvoz padel za 1 milijard.
Pasivnost trgovinske bilance znaša že za
prvih 5 mesecev 5154 milijonov frankov,
med tem ko je lani v tem razdobju znašala
4116 milijonov. — Trgovinska bilanca Ze-
dinjenih držav se navzlic padcu dolarja ni

Avstrija Vas vabi!

Dežela, ki vam nudi vse!

in vse bajno poceni!!

Najnižje cene po hotelih. Izredni popusti za vožnje.

Pojasnila:

Potniški biro: »PUTNIK«, Ljubljana in vse njegove podružnice
kakor tudi v vseh večjih potniških birojih. 7404

Blairovem posojilu ni bilo blaga izpod
26.50. Promet je bil še v delnicah Privil.
agrarna banka po 218, 219 in 220.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2307.63 — 2318.99,
Berlin 1300.14 — 1370.94, Bruselj 801.63 do
805.57, Curih 1108.35 — 1113.85, London
194.75 — 196.26, New York ček 4647.15 do
4676.41, Pariz 225.88 — 227, Praga 170.79 do
171.65, Trst 300.18 — 302.58 — (premija
28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kli-
rentu 8.85.

Zagreb. Amsterdam 2307.63 — 2318.99,
Berlin 1259.94 — 1370.74, Bruselj 801.63 do
805.57, London 194.75 — 196.35, Milan 309.18
do 302.58, New York kabel 4669.14 — 4697.41,
ček 4647.14 — 4675.41, Pariz 225.88 — 227,
Praga 170.79 — 171.65, Curih 1108.35 do
1113.85.

Curih. Pariz 20.38, London 17.60, New York
421.50, Bruselj 72.425, Milan 27.15, Madrid
43.90, Amsterdam 208.15, Berlin 122.90, Du-
nai 57.12, Stockholm 80.50, Oslo 88.80, Ko-
penhavn 78.50, Praga 15.42, Varšava 58.05,
Bukarešta 3.08.

Dunaj. (Tečaj v priv. klirntgu.) Beograd
11.40, London 30.69, Milan 47.46, New York
735.20, Pariz 35.63, Praga 25.39, Curih 174.621
100 S v zlatu 127.62 S pap.

Efekt.

Ljubljana. Vojna škoda 197 — 199, 7% in-
vesticijsko 41.50 — 43, 8% Blair 35 — 37,
7% Blair 33.50 — 34.50, 7% Drž. hipotekar-
na banka 51 — 54, 4% agrarne 26.50 den.,
6% begliške 32.50 den., Trbovlje 135 bl.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda
197 — 199, za julij 193 — 197, 7% investici-
jsko 42 den., 4% agrarne 26.50 — 27.50,
7% Blair 35 — 36.50, 8% Blair 36.50 — 38,
7% Drž. hipotekarna banka 51 — 53.50, 6%
begliške 33 den.; bančne vrednote: Narod-
na banka 3750 — 3900, Priv. agrarna ban-
ka 218 — 220; industrijske vrednote: Seče-
rana Osijek 145 bl., Trbovlje 175 bl., Narod-
na šumska 25 den., Isis 30 bl.

Beograd. Vojna škoda 199, 198 zaklj., 7%
investicijsko 43.50 — 44.50, 6% begliške
33.75 zaklj., 8% Blair 38, 37.50 zaklj., 7%
Blair 33 — 35.50, 7% Drž. hipotekarna ban-
ka 52, 51.50 zaklj., Narodna banka 3800 do
3900, Priv. agrarna banka 223 zaklj.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 14.30, Držav-
ne železnice 15.52, Trboveljska 14.32, Alpi-
ne — Montan. 12.75.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 21. junija. Začetni tečaji:
Pšenica: za julij 76.125, za september 78.25,
za december 80.50; koruza: za julij 46.625,
za september 50.50, za december 58.75;
oves: za julij 22.125, za september 23.375,
za december 25; riž: za september 67, za
december 70.50.

+ Winnipeg, 21. junija. Začetni tečaji:
Pšenica: za julij 66, za oktober 68.125, za
december 69.625.

+ Ljubljanska borza (21. t. m.) Ten-
denca za žito nespremenjena. Nudijo se
(vse za slovensko postajo) plačilo 30 dni:
pšenica (po m.eveki tarifi): baška 76 kg
po 272—277.50, baška 77 kg po 285—287.50,
koruza: (po m.eveki tarifi): baška
prompna po 117.50—120; za junij 125—
127.50 moka: baška 30c po 420—425, banat-
ska po 430—435.

+ Novosadska blagovna borza (21. t. m.)
Tendenca prijazna, Prometa je bilo 34 vago-
nov. Pšenica: baška, okolica Novi Sad, Sombor,
srednjebaška, gornjebanatska, baška
ladja Begej, sremska 210 — 212.0; gornje-
baška, baška poljska, baška ladja Tisa
212.50 — 215. Koruza: baška in sremska
66 — 68; okolica Sombor 66 — 68; slavonska
71 — 73; baška za julij 69 — 71; ba-
natska 65 — 67; sremska za julij, pariteta
Indija 69 — 71; baška, ladja Begej, Tisa
ali Dunav 70 — 72; baška ladja Sava
69 — 71. — Oves: baški, sremski, sla-
vonski 90 — 92. Ječman: baški, srem-
ski, 64/65 kg težki 95 — 97.50, pomladni
66/67 kg 100 — 102.50. Moka: baška, banat-
ska 30c in 32c 285—300; 32c 335—340;
35c 305 — 320; 36c 285 — 290; 37c 185 do
195; 38c 65 — 67.50, Otrubi: baški 52.50 do
57.50. Fižol: baški, sremski beli 95 — 100.

+ Budimpeštanska terminalska borza (21.
t. m.) Tendence neenotna. Promet slab.
Pšenica: za junij 10.85 — 10.90, za oktober
10.33 — 10.35; riž: za oktober 6.30 — 6.31;
koruza: za julij 7.71 — 7.72, za avgust 7.82
do 7.84.

ŠAH

Zanimive vesti

Ljubljanski šahovski klub, eden najjač-
jih v naši državi, stoji zopet pred važno
nalogo, ki jo bo moral, svest svojih dolgo-
letni tradiciji in svojim dosežkom odlič-
nim uspehom, povoljno rešiti brez ozira na
vladajočo splošno gospodarsko krizo, ki tu-
di šahovskemu življenju ne prizanaša.

Z naglimi koraki se bliža finalno tek-
movanje za državno šahovsko prvenstvo, v
katero bo uspešno posegla tekmovalna vr-
sta LSK, ki se je tako častno odrezala v
Zagreb za semifinalnem izločilnem ma-
tu.

Klub pripravlja vse potrebno za čim
prejšnje oživitvorenje in realizacijo v
smislu novih pravil predvidene Slovenske
šahovske zveze, ki bi v smiselni organiza-
ciji vseh številnih klubov naše banovine
podpirala in zastopala interese in težnje v
njej včlanjenih klubov ter tako z združe-
nimi močmi pripomogla slovenskemu šahu
do onega ugleda, ki mu pritiče.

Vse priprave za ustanovitev so že zaklju-
čene. Zaradi tega sklicuje klub za petek
30. t. m. ob 20. svoj drugi izredni občni
zbor v restavracijskih prostorih hotela
»Slova«. Na dnevnem redu je sprememba,
oziroma prilagoditev pravil oblastvenim
zahtevam, volitve članskega pripravljal-
nega odbora za ustanovitev »Slovenske ša-
hovske zveze«, eventualne dopolnilne vo-
litve z ozirom na točko 2., smernice za bu-
doče delovanje LSK, posebno z ozirom na
bližnje tekmovanje za jugoslovensko ša-
hovsko prvenstvo in slučajnosti.

Ker je ta izredni občni zbor eminentne
važnosti za napredek in bodoči razvoj vsa-
ga našega šahovskega življenja, je dolž-
nost vsakega člana kluba, da se ga udele-
ži. Vabljeni so prav tako vsi člani šahov-
skih klubov iz dravske banovine, kakor tu-
di vsi, ki jim je usoda šaha pri srcu.

Radio

Četrtek, 22. junija.

LJUBLJANA 9: Prenos vidovdanske pro-
slave iz Uniona. — 12: Olvortev Narodne
galerije. — 12:15: Plošče. — 12:45: Dnevne
vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Ra-
dio — orkester. — 19: Gospodinjinska ura. —
19:30: Pogovor e poslušalci. — 20: Potova-
nje v Maroko in Visoki Atlas. — 20:30: Or-
gelski koncert, igra fr. Kanizij Fracijci. —
21:15: Pevski koncert g. Julija Betetta. —
22: Radio — orkester. — 22:30: Čas, poro-
čila.

Petek, 23. junija.

LJUBLJANA 12:15: Plošče. — 12:45:
Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. —
18:30: Radio — orkester. — 19:30: Pomen in
reja malih živalic. — 20: Klavirski koncert
gd. Jadvige Požnelove. — 20:45: Zabaven
večer g. Bojana Pečka. — 21:30: Čas, poro-
čila, radio, jazz.
BEOGRAD 12:05: Radio-orkester. — 15:30:
Klavir. — 19: Jugoslovanske in češke pe-
smi. — 20:30: Mozartova glasba. — 21: Slu-
šna igra. — 21:30: Orkester. — Ciganska
godba. — ZAGREB 12:30: Plošče. — 20:30:
Prenos koncerta iz Beograda. — 22:40: Ple-
sna glasba. — PRAGA 19:55: Gledališki ve-
čer. — 21:25: Violinski koncert. — 22:30:
Sodobna glasba. — BRNO 19:55: Prenos iz
Prage. — VARŠAVA 17:15: Koncert soli-
stov. — 18:35: Laska godba. — 20: Rimski-
Korakov. — 20:15: Simfonični koncert. —
22: Godba za ples. — DUNAJ 12: Godalni
kvartet. — 15:30: Mladinski koncert. —
17:10: Sodobna glasba. — 19: Koncert du-
najskih filharmonikov. — 20:25: Veseloga-
ra. — 22:1: Laska godba orkestra. —
BERLIN 20:10: Mešan program. — Orke-
stralni koncert — KONIGSBERG 20:15:
Koncert oper. orkestra. — MOHLACKER
20:15: Prenos koncerta godbe na pihala iz
Londona. — 21: Koncert na citre. — 22:30:
Klavirski koncert. — 22:55: Orkester. —
BUDIMPEŠTA 17:30: Violinski in klavirski
koncert. — 18:40: Serenade. — 20:10: Laska
glasba. — 21:45: Orkestralni koncert. —
23:15: Jazz. —

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Iz življenja in sveta

Toplota človeškega telesa

Temperatura zdravega človeka

stalna in neod-
visna od nvanje

Da spada človek k toplotnim bitjem in da kaže v normalnem stanju enakomerno telesno toploto, je vsem znana šolska modrost, a malokdo se zaveda, da tiči za tem pojavom cela vsota skrivnostnih izrazov življenja in da še ni dolgo tega, kar se je začela znanost z vso resnostjo zanimati zanje.

Točnejše poznanje temperature človeškega telesa v zdravih in bolnih dneh je izključno pridobitev modernega raziskovanja. To je naravno, kajti tudi njegov glavni pripomoček, zanesljivi merilec telesne toplote, je moderna pridobitev. Sicer je vedel izvežban zdravnik že v davnih časih, da more človek kazati bolezensko narast lastne toplote, t. j. vročico, a to spoznanje je temeljilo samo na otipavanju telesne površine in je bilo tako nezanesljivo celo po izumu toplomera, da je večina učenjakov še do Haena, telesnega zdravnika cesarice Marije Terezije, pripisovala pri mrzlici večji pomen pospešenemu utripu nego porastu temperature. Stara medicina sploh še ni jasno razločevala med mrzlico, ki se očituje s padcem temperature, in mrzlico, ki temperaturo dviga, kar se med drugim kaže že v našem lastnem, prilično netočnem in neopredeljenem izrazu za ta pojav. Šele Haen je prvi s toplomerom v roki dokazal, da se v mrzličnem stanju temperatura telesa znatno dvigne. A še l. 1850. je bil toplomer v zdravniški praksi tako malo upoštevan, da je Zimmermann priporočal, naj bi ga pač marljivo uporabljali. Do pravega spoznanja silovitih mnogovrstnosti in važnosti problema mrzlice pa smo prišli šele v zadnjih 20, 30 letih.

Odkar imamo zanesljive toplomere, vemo, da se človeški organizem drži s čudo-

vito vztrajnostjo temperature kakšnih 37 stop. Celzija. V jutranjih urah znaša ta temperatura okrog 36,5 stop., v poznih popoldanskih urah 37,5 stop. Naziranje, da je ta porast preko dneva posledica dnevnega telesnega dela, se ni izkazalo za pravilno, kajti pri tipičnih nočnih delavcih ni v tem oziru nič drugače nego pri drugih ljudeh. Tudi je znano, da zavisí ura najnižje in najvišje telesne temperature od geografske lege človekovega bivališča. Če se človek izseli v kraj z drugim krajevnim časom (proti zapadu ali vzhodu), se bo tudi nastop obeh momentov prilagodil v kratkem novim prilikam. A čeprav so ljudje, ki imajo v zdravem stanju za malenkost drugačno nego normalno temperaturo, bolj redki nego veliki loterijski dobitki, vendar je okvir telesne temperature, v katerem je življenje še možno, precej širok. Poleg (seveda redkih) primerov, da so ljudje ostali živi ob prehodni temperaturi 33 stop., poznamo primere, da so vzdržali vročino 43,9 stop. V primerih, ki so se pa končali s smrtjo, so izmerili celo že temperaturo preko 45 stop.

Razumljivo je, da je znanost že prilično zgodaj začela iskati vzroke in središče telesne temperature in razumljivo je, da jih je začela iskati najprvo v možganih. Zal pa moramo povedati, da tega središča do danes navzlic neštevilnim eksperimentom še nismo z vso točnostjo ugotovili in da se moramo zadovoljiti z bolj splošno trditvijo, da je regulacijski center za telesno temperaturo v medmožganju. V tem oziru, kakor v preostalih drugih bo treba še veliko dela in poskusov, da nam bo znanost razkrila vse skrivnosti, ki nam zagrinjajo problem telesne toplote, njegov izvor in pomen.

Smrt največjega turškega pesnika

Vsi turški listi so izšli te dni obrobjeni s črnim robom zavoljo smrti najuglednejšega in najpopularnejšega turškega pesnika Ahmeda Hašima. Umrl je v še razmeroma mladih letih. Kritiki pravijo, da je znal v svojih delih združiti zapad in orient. Njegova dela so prevedena že v francoščino in grščino.

Slepci v prevrnjenem avtobusu

Pri Freudenstadtu na Nemškem se je prekučnil čez obcestno strmino avtobus, v katerem se je vozilo 41 slepcev z nekakega zavoda v družbi svojih strežnic na izlet. Pet slepih oseb, 4 moške in 1 dekle, so potegnili izpod ruševin mrtvih, več težko ranjenih so odpeljali v bolnišnico.

Železniška postaja kot klavnica

Na postaji San Giorgio di Nogaro v Italiji je treščil tovorni vlak v drug vlak, ki je iz Trsta pripeljal veliko pošiljko živine. Deset vagonov je popolnoma razbilo, razbitine pa so kakšnih sto glav izbrane živine razmesarile dobesedno pri živem telesu. Na nekaterih mestih je bila praga za decimeter visoko pokrita s krvjo.

Tuljenje ubogih živali je alarmiralo vse mesto. Pozvali so vse v bližnji postaje dosledne mesarje, da bi napravili njihovim mukam konec in rešili meso. Nesreča po naključju ni zahtevala človeških žrtev.

Sezona se je otvorila



Pogled na obrežje Seine v Parizu, ki ga je okupirala, kakor vsako leto ob tem času, armada ribičev amaterjev. Nikjer na svetu ni sportni ribolov mogoče tako razširjen in priljubljen kakor na Francoskem

Zakoni med sorodniki

Znano je, da očitajo zakonom med sorodniki razne zdravstvene nevarnosti za potomstvo. V splošnem pa je reči, da je znanost v tem oziru še premalo podprta s statistikami in more obravnavati le od primera do primera, dali vključuje kakšen nameravani zakon med sorodniki v sebi nevarnosti za otroke. Napovedi, ki pa niso preveč sigurne, se morajo ravnati po stopnji sorodstva in po značaju morebitne dedne obremenjenosti.

V neki razpravi navaja evgenik dr. Rudolf Kraemer naslednje podatke o razmerju med slepoto in sorodstvenimi zakoni:

V Švici so ugotovili, da so 4,3 odst. slepcev potomci sorodstvenih zakonov, v Nemčiji znaša odstotek 4,71. Izračunali so, da dajejo sorodstveni zakoni 7 in polkrat več slepcev nego drugi zakoni, večji procentual slepcev med židji je pripisati deloma tudi temu, da sklepajo židi več sorodstvenih zakonov.

V splošnem pa doprinašajo sorodstveni zakoni le malo k splošnemu številu slepcev, skoraj nič več nego zakoni druge vrste. Razumljivo je, da je nevarnost slepega potomstva dosti večja, če se poročita dva ožja sorodnika, ki sta obenem slepa.

Velik uspeh francoske politike



Ministrski predsednik Daladier, ki se bo te dni sestal z načelnikom italijanske vlade, da se dokončno uredi mirno sožitje med Francijo, Jugoslavijo in Italijo

25 g radija v 12 letih

V edini češkoslovaški tovarni za pridelovanje radija v Jachimovu so v prvih 12 letih češkoslovaške republike pridelali okrog 25 in pol grama te dragocene snovi.

To je toliko, da bi lahko ves ta pridelek 12 let mirno vtaknili v mali žep — seveda, če bi hoteli riskirati življenje, kajti v tej neznatni količini so skrite tako ogromne množine energije, da je druge snovi niti od daleč ne dosegaajo.

Pri bolezni želodca, črevesja in prebavnega trakta privede uporaba naravnih »Franz Josefov« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v kri. Zdravniška strokovnjaška izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefov« grenčica zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.



Epilog k lübeškemu procesu

Lübeški proces, ki je zbudil svoječasno toliko hrupa, je imel te dni še majhen epilog. Eden izmed zdravnikov, ki so jim očitali, da so z nemarno uporabo zastupljenega cepiva zoper jetiko zakrivali smrt velikega števila dojenčkov, dr. Genter, je bil sedaj še naknadno obsojen na dva meseca ječe.

1300 profesorjev brez službe

Na zborovanju slušateljev filozofske fakultete v Brnu so ugotovili, da je ta čas na Češkoslovaškem okrog 1300 aprobiranih srednješolskih učnih moči brez službe. Tu-

K mednarodni filatelistični razstavi



Ob priliki mednarodne filatelistične razstave na Dunaju je izdala avstrijska pošta upravo posebno spominsko znamko po znani sliki M. Schwinda

Zverinska mati pred sodniki Senzacionalen detomorilski proces v Berlinu

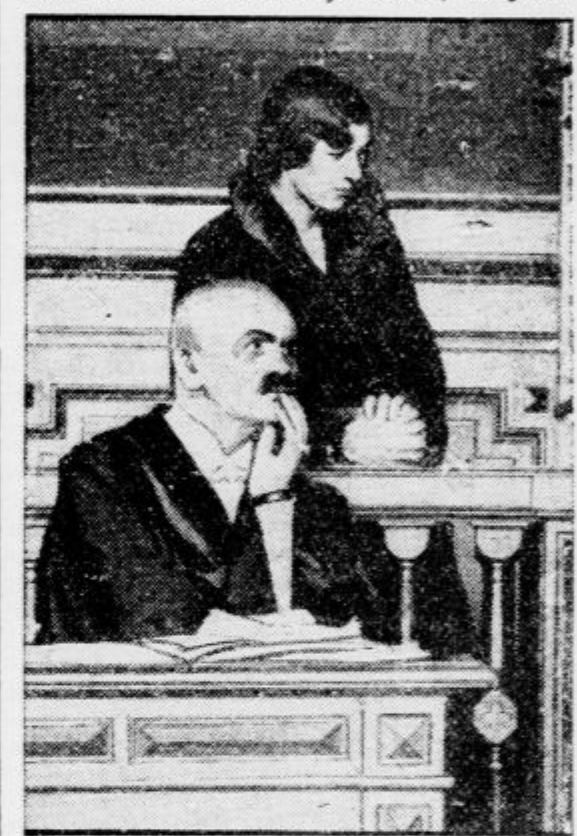
Pred berlinsko poroto se je pričel proces zoper 26letno Marto Pokorro-Boddin, ki je obtožena, da je poskusila na zverinski način umoriti svojo 7letno predzakonsko hčer Rožo Marijo in zastrupiti svojega moža, upokojenega poštnega uradnika Boddina. Listi imenujejo obtoženo »zver v človeški podobi«, toda nobena živalska mati bi ne mogla s takšno rafinirano zlobo in iz tako sebičnih motivov trpinčiti svojega otroka, živalim delajo torej krivico.

Boddinova je prišla s 14. letom iz Gdanke v Berlin. Svojih staršev ni poznala, bila je rejenka neke železničarske družine. Že zgodaj je pokazala razne slabe lastnosti, a dokler je bil nje strogi rednik živ, niso prišle do pravega izraza. V Berlinu je kmalu našla celo vrsto ljubimcev in se je s 17. letom z nekim železničarjem »za-ročila«. Mož je bil poročen in njena rednica ga je vrgla iz hiše. Kmalu nato je rednica umrla in obtožena se je lahko neovirano vdala svojim slabim nagnjenjem. Posledica je bila nezakonska hči, za katero ni mogla navesti očeta. Odtlej, če ni baš imela kakšnega »trdnega« razmerja, se je preživljala s tem, da je pela, z otrokom v naročju, po dvoriščih. Ob takšni priliki se je zagledal vanjo več nego dvakrat starejši upokojeni poštni uradnik in se z njo poročil. Moža opisuje obtožena kot pijanca, ki jo je tudi pretepal, stvar pa bo po vsej priliki nekoliko drugačna. Priznava vsekako sama, da ga je ona še huje pretepal, dočim zanikuje, da bi ga hotela ob neki priliki v spanju zastrupiti s svetilnim plinom. Gotovo je končno, da je mož ob poroki njenega otroka zavaroval za 2000 mark, ki naj bi se izplačale, ko bi se dekle poročilo. V primeru, da bi otrok umrl, bi mati prejela ta denar, a če bi nastopila smrt zaradi nezgode, bi mati prejela celo dvakratno vsoto. To je bil tudi vzrok, da je začela otroku na nečuten način streci po življenju.

Nekega dne ga je prisilila, da je požrl cel šop bučic v upanju, da bodo dekletcu prizadale tako težke notranje rane, da bo umrl. Nakana ji ni uspela, ker je otrok dal bučice od sebe. Boddinova predstavlja stvar tako, kakor da je hotela tedaj tudi sebe spraviti s sveta in da je istočasno sama požrla kup gramofonskih igel. Zdravnik, ki so ga takrat poklicali k otroku in materi, pa odločno zanikuje, da bi bil pri njej našel kakšno sled poskušene samomora.

Se strahotnejši je bil drugi primer, ko se je hotela nečloveška mati odkrižati deklice. Nekega večera je šla z njo v zoološki vrt, da bi jo vrgla v prekop. Bilo pa je preveč ljudi tam okrog in načrt se ji je izjalovil. Nekaj pozneje je na drugem, samotnem koncu Berlina slekla od utrujenosti skoraj nezavestnega otroka do golega, mu pobrala male, zlate uhane in ga vrgla z nekega mosta na železniški tir! Nato je odšla domov, sežgala na skrivaj del otrokove obleke, zaigrala pred možem komedijo obupane matere, čes da je otrok izginil in da ga je zaman iskala. Zjutraj je na policiji prijavila stvar z istimi besedami, obenem pa je izrazila na pretkan način domnevo, da je otroka odvedel bržkone kakšen razuzdanec. In policija je svojo preiskavo

uvreda dejansko v to smer. Podpiralo jo je v tem dejstvo, da so med tem malo Rožo Marijo našli težko poškodovano od padca nezavestno in golo, a še živo na železniškem tiru. Sama sreča je hotela, da je bil



Marta Pokorro-Boddin pred poroto

otrok padel med tračnice in oblečal nezavesten, tako da se ni zganil, ko so nad njim neprestano bobneli težki vlaki. Dva železničarja, ki sta ga našla v tem položaju, sta ga brž dvignila in odpeljala v bolnišnico. Tu je čez nekoliko dni zbudilo pozornost policije dejstvo, da se otrok na vse kriplje brani matere in da mlo prosi, naj je ne puste k njemu. To in pa sumljiva stvar, da ni vedela deklica, ki bi bila izgubila spomin na dogodbe tiste noči, ničesar povedati o kakšnem možu, ki je bila zvalil s sabo, je napotilo oblasti, da so se začele zanimati za mater. Izvršili so preiskavo, našli so ostanek dekličine obleke in njene uhane, ugotovili so, kako je s tistim zavarovanjem in pod težo dokazov je Boddinova priznala, kako je bilo v tisti noči.

Na razpravi skuša vtis te izpovedi omiliti s pripovedovanjem, da je hotela takrat tudi sama izvršiti samomor, a ji je zmanjkalo poguma. Izvija se sploh na vse mogoče načine, a vse to ji ne bo pomagalo, da bi ne prejela zasluženega plačila za svoja zverinstva. Med tem pa so se dobri ljudje zavzeli za otroka in ko je ostavil bolnišnico, so ga spravili v skrbne roke.

RES LEPE OBLEKE

ter pristna angleška sukna in najboljše lodne za sportne obleke si gospodje še vedno kupujejo pri

Drago Schwab, Ljubljana

ANEKDOTA

Znaní angleški slikar Whistler je sedel nekoč v odlični družbi. Dama iz visoke aristokracije ga vpraša, ali ne pozna kralja Edvarda VII., ki so ga baš tedaj kronali v Londonu, tudi osebno. »Jaz? Kralja? Ne, milady,« je odgovoril slikar. »Čudno,« je dejala dama, »ko sem imela pred nedavnim časom, da sem govorila z njim, je dejal izrečno, da se je osebno seznanil z vami.« — »Ah kaj, milostiva,« je rekel umetnik smeje, »verujte mi, da renomira.«

VSAK DAN ENA



On: »Dragica, na poti v hranilnico moreš vendar mimo trgovine s klobuki?«
Ona: »Da, dragček!«
»On: »Prosim, bodi tako dobra in pojdi mimo!«

(»Everybody's Weekly«)

Podban dr. Otmar Pirkmajer:

Naša bodoča občina

Sredi tega meseca je stopil v veljavo novi zakon o občinah. O tem važnem dogodku je pred nekaj dnevi predaval v ljubljanskem radiu podban g. dr. Pirkmajer. Z njegovim prijaznim dovoljenjem objavljamo njegovo odlično predavanje tudi v »Jutru«, saj je novi občinski zakon zaradi zložitve dosedanjih majhnih občin v velike zlasti za našo ožjo domovino prav posebno važen.

Javna uprava sloni na občini. Občina je najnižja upravna enotica. Preko nje ostvarja država svojo voljo na osnovi obstoječih zakonov in predpisov, da skuša doseči svoj upravni smoter. Poleg tega je občina ona samoupravna ustanova, ki s svojimi sredstvi upravlja domače zadeve ter skrbi za blagor svojih občanov ter gospodarski napredek svojega območja. V obli razgibane upravne delavnosti je občina važen in odločilen faktor. Pred njo se pojavljajo velike naloge. Od delavnosti in iniciativnosti občin je odvisno vseobče stanje v državi. Zato je država predvsem zainteresirana na dobri občinski upravi, brez katere ne more doseči svojega upravnega cilja.

Velika vprašanja, ki se nam zlasti danes pojavljajo kakor neresljivi problemi, izgledajo mnogo težavnejša, ako se koncentrirajo v rešitev za široko področje cele države ali za področje banovine, da celo za področje sreza. Se le, če jih obravnavamo z vidika, kakor zadevajo posamezne občine, se nam taki problemi predstavljajo v pravi luči in v pravih dimenzijah. Tedaj čisto ne izgledajo več tako težavni in tudi sredstva za rešitev takih vprašanj se ne zde več tako oddaljena, tako nemogoča. Z drugimi besedami šele dekoncentracija največje omogoča pravilno in uspešno reševanje aktualnih zadev. S tem hočemo posebno poudariti važnost občine kot upravne enote v sestavi celokupne upravne ureditve države.

Razumljivo je tedaj, da se mora posvetiti ureditvi naše občine, ki naj postane nosilnica dekoncentrirane uprave, največja pozornost; občina mora biti sposobna za svojo najvažnejšo funkcijo, da kot najnižja upravna enotica tvori obdobje med narodom in državno upravo, da državno upravo požihi s svojim lastnim udeleževanjem za blagor svojega področja in njegovega prebivalstva.

Fomen novega zakona o občinah

Skoro neopazeno je bil dne 15. aprila t. l. razglašen v Službenih Novinah novi Zakon o občinah, ki je stopil 13. junija t. l. v veljavo. Ko je bil zakonski predlog v razpravi v Narodnem predstavništvu, so se v dnevnem časopisu tu pa tam obravnavale posamezne določbe tega zakona, vendar moramo ugotoviti, da naša javnost ni pokazala za zakon onega zanimanja, kakor bi ga zaslužila z ozirom na važnost obravnavanega predmeta ter bistvenih sprememb in dalekosežnih posledic, ki jih utegne prinesiti nova ureditev naših občin. Zato je važno, da naša javnost izve vsaj v glavnih obrih, kako bo izgledala naša bodoča občina in kaj moremo pričakovati od presnovane občinske uprave. Občinski zakoni so temeljni zakoni. Običajno se izdajajo, kadar se nova ureditev države ustavno določa. Tudi pri nas znači novi občinski zakon važen mejnik v organizacijski ureditvi naše države uprave, ne le, ker smo z njim dobili za vse državno področje enoten občinski red, temveč tudi zaradi tega, ker se delokrog občine razširja na vse panoge, katere je postavila v ospredje moderna doba s svojimi socialnimi zahtevami.

Novi občinski zakon znači velik napredek tudi za naše kraje, kjer je občinska uprava že tudi do sedaj vršila izvestne upravne posle; on nam prinaša nov tip gospodarsko jakе občine, ki bo mogla uspešneje vršiti svoje sodobne naloge ter vzbuditi vse polno speh sil in jih privedi k udeleževanju za obči blagor. Naša bodoča občina bo morala vzgajati občana tudi v tem pravcu, da se bo naučil brzditi svoja egocentrična stremeljenja, ter vzbuditi smisel za splošnost. Občina nam mora vzgojiti naraščaj, ki ne bo mislila samo na sebe, temveč tudi na svojo okolico in na poznejše rodove, zavedajoč se, da mora naslednikom zapustiti s svojim občetrnostnim delom posnemanja vreden vzgled altruizma in poštenosti; s tem bo izpolnila svojo največjo vzgojno nalogo, ki se more postaviti sodobni občini. Gospodarska delavnost in prid širokim plastem in socialno skrbstvo, ki naj dviga nivo šibkih slojev ter jim varuje zadovoljivo existenco, mora postati geslo in vsebina nove občinske uprave.

Nova občina naj postane učilnica in delavnica, ki nam mora izoblikovati nov vzor občana in bodočega javnega delavca. Ona naj bo šola, iz katere bo izšel državljani, ki se bo zavedal svojih dolžnosti do bližnjega, do občestva, do države in do človeštva, občan, ki bo vedel, da je kulturna stopnja države in naroda odvisna od delavnosti posameznika v svojem domačem občinskem področju.

V dravski banovini je sedaj 1069 občin

Kako si zamišlja zakon našo bodočo občino? Najvažnejša je določba, da naj pooblastila občina obsega najmanj 3000 prebivalcev. V gorskih krajih ali kjer bi to zahtevali posebni razlogi, smejo občine šteti tudi manj ko 3000 prebivalcev. Za naše kraje pomeni ta odredba najbolj občutno reformo; z njo dobimo možnost, da pridemo do poboljšanja in izgraditve občinske uprave. Naša občina je do danes čisto lokalna enotica, ki zajema svojo upravičenost do obstoja iz dejstva, da ji majhno področje in malo število prebivalstva dovoljuje reševati občinske zadeve s čisto ožjega, domačega stališča, da dopušča upoštevanje želj posameznika, ker je v ozkem krogu kolizija interesov redkejša kakor v širokih in močnih skupinah.

Kjko je stanje naših občin danes? Naša banovina šteje sedaj, ako štejemo tudi 4 avtonomna mesta, vsega 1069 upravnih občin, in to na področju s približno 16.000 km površine in z 1.150.000 prebivalci. Povprečno torej ne pride niti 1000 prebivalcev na eno občino. Okoli 50 občin (5%) nima niti 200 prebivalcev, okoli 450 občin ima manj ko 500 ljudi, medtem ko odgovarja zahtevi novega občinskega zakona, — da naj šteje občina nad 3000 ljudi — vsega komaj 40 občin. Nizkemu številu prebivalstva odgovarja po večini tudi

skromna davčna moč teh občin, katere je zopet odločujoča za višino občinskih dklad.

Senčne strani premajhne občine

Razumljivo je, da tako šibka občina ne more uspešno delovati ter vršiti svojih nalog in da od take občine ni mogoče zahtevati rednega poslovanja, se nanj ni smotnega udeleževanja v posameznih panogah lastnega in od države naloženega delokroga. Redna občinska uprava mora imeti svoj stalen aparat, ki sproti opravlja vse uradne posle ter trajno obravnava vse gospodarske in socialne pojave občine, ki daje pobudo za njih reševanje in zboljšanje prilik pristojnim organom občinske uprave. Res je, da naše sedanje občinske uprave niso drago ter administracija povzroča le malenkostne stroške. Gotovo v bodoče ne bo mogoče s takim cenovnim aparatom obavljati občinskih poslov že z ozirom na to, ker bo sam sistem zahteval mnogo bolj intenzivno poslovanje uprave; ta bo sicer dražja, opravičevala pa bo izdatke s tem, da bo občinske in javne interese pravilno zastopala ter s tem prinašala občanom tudi trajne gmotne koristi. Pa tudi sicer bo taka uprava mogla biti mnogo bolj racionalna, ker se bodo posli obravnavali skupno za širje področje, ki tvori gospodarsko celino oziroma ono celico, na katero se bodo sistematično osredotočila vsa upravna prizadevanja, da se stori harmonična in interesno zaokrožena enotica. Pomisliti moramo, da posluje danes na razmeroma malem področju 1069 občinskih odborov, ki vodijo vsak svoje posebno občinsko gospodarstvo, da se obravnavajo na 1069 krajih občinski proračuni in rešujejo na tolikih mestih tekoči občinski posli, da pošilja državna uprava razpise na 1069 strani ter pričakuje in nabira iz prav toliko krajev odgovore in rešitve.

Ni dvoma, da se na ta način obravnavajo javna vprašanja s pretirano občega lokalnega gledišča in da se na preko 1000 krajih trošijo neekonomično energija in javna sredstva brez širšega pogleda ter čisto bolj v korist posameznikov, nego v blagor širokih slojev. V tako malih enotah se zamori smisel za obči blagor, za okolico, za celokupnost ter se važna na-

S P O R T

Nekoliko besed o lahkoatletskem drž. prvenstvu

Znano je dejstvo, da v Zagrebu uspehi Slovencev v sportu niso zaželeni. Prve smo to opazili, ko si je Ilirija lani privila prvenstvo Jugoslavije v plavanju in Petrinovičev pokal, pa se je ta uspeh pri zeleni mizi in nato še na glavni skupščini »rešila« na ta način, da se je ohranila tradicionalna »zmaga« splitskega Jadrana.

Sedaj je prišlo na vrsto Primorje, ki si je letos, kakor znano, priborilo, in sicer z velikim naskokom, naslov državnega prvaka v lahki atletiki.

Ob tej priliki moramo naglasiti, da so si ljubljanski atleti vse svoje uspehe priborili sami brez vsake podpore od strani lahkoatletskega saveza. Vrhovni forum lahke atletike nikoli ni deloval na razvoju lahke atletike pri nas. Prav mu je bil prišel antagonizem med Primorjem in Ilirijo. To zadržanje odločujočih vrhovnih lahkoatletskih faktorjev pa je rodilo dobro posledico, da sta oba ljubljanska kluba Ilirija in Primorje našla mimo Zagreba zdravo podlago za sodelovanje, čigar rezultat so uspehi obeh ljubljanskih klubov v zadnjih dveh letih v državnem, cross country prvenstvu, v državnem prvenstvu za moštva in za posameznike, kjer so si mnogi ljubljanski atleti z odlično afirmacijo priborili dostop v državno reprezentanco za Atene, kjer so imeli levi delež na dobrem uspehu naše reprezentance. Naši klubi so v interesu prestiža jugoslovenskega sporta potisnili ob takih prilikah v ozadje vsa neresena vprašanja z lahkoatletskim savezom in vedno postavili sportnike-Jugoslovane na start.

Nekaj drugega pa je, kako je savez vzel te uspehe na znanje. Rezultati letošnjega tekmovalstva moštev za državno prvenstvo so znani. Tekmovanje je poteklo povsem regularno. Protestov ni bilo, rezultate so verificirali savezni sodniki, med njimi člani obeh klubov. Savez pa je našel na podlagi poročil svojih delegatov rešilo bilko, s katero skuša na drug način reševati prvenstvo.

Sporazumni dogovor v vseh vprašanjih za izvedbo tekmovalstva med Ilirijo in Primorjem skuša dokazati kot zaroto proti regularnosti in korektnosti tekmovalstva na tem, da je poklical na odgovor ne vodstev klubov, ampak prominentne člane jurije, oziroma obeh lahkoatletskih sekcij, katerim hoče napraviti krivdo za to, da ni zmagač Zagreb. Zdi se, da temelji »krivda« članov jurije na poročilu saveznega sodnika in enega saveznega sodnika, ki sta kontrolirala tekmovalstvo v Ljubljani. Znano nam je le to, da savezni delegat na tekmovalstvu samem v Ljubljani proti nobeni stvari ni protestiral ali pa v naprej opozoril na eventualno nekorektnost. Na drugi strani pa je prišlo do ostrih kontroverz med člani jurije in saveznim sodnikom iz Zagreba, ki se je vmešaval v poslovanje sodniškega zbora, zlasti v zapisnik. Po mnenju tega saveznega sodnika naj bi bila odločujoča samo njegova časomerilna ura, ne pa tudi ure ostalih devetih izprašanih saveznih sodnikov, ki so imeli po sodnem izvedencu kronometrirane ure. Kakor doznavamo, se bo tukajšnji zbor sodnikov pritožil na odločujoče mesto, kjer se bodo še porazgovorili o tem vprašanju.

Smatramo, da zmaga z naskokom 35.000 točk, to je s 50 odst. premočjo pred drugoplasiranim ne more biti uspeh nepravilnosti, ampak samo uspeh 10 letnega nesebičnega dela naših lahkoatletov. Čisto gotovo je, da bi Ilirija dosegla večji uspeh ter

čelna vprašanja rešujejo potom kompromisov ter z medsebojnim barantanjem, tako da se zadošča v prvem redu interesom posameznikov brez ozira na celino ali pa na širši krog interesentov.

Pri malem številu občanov tudi ni mogoča prava selekcija uprave, ker so čisto volilci po večini obenem tudi kandidati za občinski odbor. Velika občina bo mnogo lažje sestavila delavno in sposobno občinsko zastopstvo.

Najvažnejši razlog, ki govori za združitve naših občin v velike enote, pa je finančno političnega značaja. Javno je, da gospodarsko slaba občina ne more napredovati, ker ne zmora sredstev niti za tekoče upravne potrebe, kaj se za koristne in produktivne investicije, ki bi mogle dvigniti ne le kulturni nivo kraja, temveč tudi gospodarsko silo vsega občinskega področja. V tem pogledu nam more prinesiti velika občina s svojimi proširjenimi nalogami bistveno spremembo celokupne gospodarske slike našega območja. Združitve občin lahko pomeni za naše kraje največjo socialno reformo poslednjega stoletja. Imeti moramo pred očmi, da je nekdanja, pa tudi sedanja zakonodaja naložila občanom izvestne dolžnosti, ki občinu finančno obremenjujejo brez ozira na to, ali je bogata ali revna, in ne glede na to, ali bo morala kriti ta bremena z 10 ali pa s 300-odstotnimi dokladi. Čim manjša je občina tem huje je bila navadno obremenjena, ker je svojo obveznost zaradi nizke davčne osnove mogla kriti le z visokimi dokladi. Zavedati se moramo, da traja tako nesorazmerje že skozi desetletja, tako da so mnoge občine obsojene k propadanju, ker se visoki doklad niso mogle rešiti, medtem ko so ta bremena vedno bolj slabila gospodarsko moč prebivalstva ter ga dovedla k ubožanju.

Ako primerjamo višino doklad v posameznih občinah, imamo v dravski banovini 25 občin brez vsakršnih doklad, 305 občin z dokladi od 1 do 50 odstotkov, 495 občin z dokladi od 50 do 100 odstotkov in 244 občin z nad 100 odstotki doklad. Združitve občin bo to razmerje bistveno spremenila, in sicer v prilog siromasnim občinam, ki si bodo v povečani občini opomogle ter razbremenile. Pri vsem tem predvidevno v bodoče vsaj v početku ne bomo imeli niti 100 občin, ki bodo imele doklade nad 100 odstotkov. Res je sicer, da bo občina imela dražji aparat, ali s koncentracijo uprave v veliki občini bo davčna osnova bistveno povečana, poslovanje bo osredotočeno ter bodo s tem osredotočeni tudi upravni stroški.

V drugem delu svojega predavanja razpravlja g. dr. Pirkmajer o obširno o komasaciji (zložitvi) občin, pri čemer cenl, da bomo v bodoče imeli v Sloveniji samo 250 do 300 občin. Ta del predavanja bomo objavili jutri ali v eni prihodnjih števil »Jutra«.

ogražala tretjo mesto Hašku, da ni bila prisiljena štediti z gmotnimi sredstvi, katere potrebuje za afirmacijo svoje plavalne sekcije na letošnjem državnem plavalnem prvenstvu. Naši lahkoatleti bi se prav tako lahko sklicevali na maturo, ki jih polagajo vsako leto tudi lahkoatleti v Ljubljani, na sokolske nastope (Sušak, Kranj, Celje itd.), pri katerih sodelujejo v velikem številu ljubljanski lahkoatleti in na odsotnost mnogih odličnih lahkoatletov (Slapničar, Skok, Cerkenvenik, Brucan, Oroszy, Zupan itd.). Toda oni se kot pravi sportniki ne opravičujejo pred javnostjo s takimi argumenti. O sklepih uprave JLS v vprašanju državnega prvenstva pa bomo še razpravljali.

K otvoritvi mladinskega plavalnega tečaja v kopališču S. K. Ilirije

Vest, da namerava ljubljanska Ilirija tudi letos prirediti plavalni tečaj za mladino od 8 do 14 let, je vzbudila splošno odobravanje. Starši se zavedajo, da je plavanje večšina, katero mora obvladati vsak otrok — že zato, da se izogne nevarnosti utopitve, pa tudi zato, da mu je lažji dostop do zdravih in lepih vodnih sportov. V nekaterih državah je plavanje stvar šolske telesne vzgoje; pri nas nismo še tako daleč, starši pa tudi nimajo vselej prilike niti sposobnosti, da bi naučili svoje otroke pravilnega plavanja. Ako je to nalogo prostovoljno prevzel sportni klub, tedaj je s tem storil občetrnostno dejanje, ki ni samo stvar sporta, temveč splošno ljudske telesne vzgoje. Prepričani smo, da se bo uspeh mladinskih plavalnih tečajev pokazal tekem let tudi pri plavalnih tekmah. Pod vodstvom strokovnjakov se bodo otroci navadili pravilnega crawling in med stoterimi se bo odkril vsaj nekaj talentov. Metoda popularizacije sporta je najsigurnejša, to nas uči Amerika, Japonska in Nemčija, ki so dale na zadnji olimpijadi tudi 14 letne borce, ki so si priborili zlate kolajne.

Navodila za tečaj: sprejema se mladina obojega spola od 8 do 14 let; prijave je oddati pri kopališki blagajni; začetek tečaja v petek 23. t. m. ob 11.; ob isti uri se vrši pouk vsak dan in traja 14 dni; prijave za tečaj se sprejemajo do otvoritve; vstopnina v kopališče je 2 Din.

Iz LNP. Danes ob 18.30 seja kazenskega odbora. Na isto se pozivajo ob 18.45 Pleš Josip (Hermes), Zupančič Boris (Ilirija) ob 18. Trček Ivan, Sagadin Milan in Drobež Lado (vsi SK Korotan, Ljubljana).

ASK Primorje (nogometna sekcija). Naprošajo se gg. Stanko, Šetina, Drufovka, dr. Buljevič, Hafner, da pridejo danes ob 20. v Delavsko zbornico. Od 17. naprej obvezen trening za drugo skupino.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 18. naprej strogo obvezen trening vseh igralcev. V soboto sestanek, vrnite se na tekme.

TKD Atena. Vsak torek in petek ob 6. dalje trening za hazeno in v sredo za lahko atletiko. Treningi se vrše ob vsakem vremenu. Članice se pozivajo, da se treningov točno in polnoštevilno udeležujejo. Sprejemajo se nove članice.

SK Svoboda (Vik). Do 23. t. m. naj izroči opremo: Lovrenčič, Laznik, Petrovič, Takar, Kokalj, Lenasi, Marinko, Vinšek, Jankovič, štajdabar, Tome, Pogačar in Mrzlikar. V petek članski sestanek

Čevlji iz surovega platna s kombinacijami v raznih barvah



Beli z rdečim usnjem

Din

125.-



Beli z rjavim usnjem

Humanik

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 1a.

MARIBOR, Gosposka ulica št. 17.

CELJE, Aleksandrova cesta št. 1.

vseh nogometašev zaradi predvidene nedeljske tekme. Vsak igralec naj prinese s seboj 3 slike. Po sestanku do 9. seja odbora.

Novo kolesarsko društvo v Trbovljah. V nedeljo se je vršil ob polnoštevilni udeležbi ustanovni občni zbor kolesarskega društva »Zora« v Trbovljah. Društvo je včlanjeno v Kotlarskem savezu Jugoslavije ter bo nudilo članstvu udeležbo na vseh državnih kolesarskih prireditvah in tekmah. Članski sestanki bodo vsako sotobo v društvenem lokalni gostilni Opek za Savo, kjer se bodo sprejemali tudi novi člani. Društvo ima že precejšnje število članov, ki jim je pred vsem za resno gojit evkolesarskega sporta kot telesno vzgojno panogo in gojitev družabnosti ter ima predvideno v avgustu večjo klubsko dirkalno prireditev. Priredilo je že več skupinskih izletov izven Trbovelj, obenem pa se je udeležilo tudi zvezne kolesarske vožnje ob priliki otvoritve ljubljanskega velesejma v Ljubljani, kjer je doseglo I. mesto v turistični skupini. Za predsednika novega društva je bil izvoljen g. Karl Kačič, ostala odborniška mesta pa imajo dolgoletni priznani kolesarski poborniki v naši dolini gg. Goršek, Kovarčič i. dr.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje s seje p. o. dne 14. junija 1933.)

Vzame se na znanje zapisnik M. O. Trbovlje od 12. junija in dopis Z. N. P. Zagreb, br. 830/933 od 9. junija.

Verificirajo se prvenstvene tekme: Maribor : Zeleničar 6:1, Retlje : Rudar 3:1, Retlje : Hrastnik 6:3, Trbovlje : Zagorje 3:2, Retlje : Trbovlje 2:1, Elan : Bratstvo 2:1, Celje : Laško 4:0.

Potrdi se prvenstvena tabela jesenske in pomladanske prvenstvene sezone za leto 1932/33 za podsavezni liga razred:

Maribor	7	4	1	2	9	24:15
Rapid	7	4	0	3	8	18:20
Primorje	4	2	2	0	6	10:5
Zeleničar	7	2	1	4	5	13:22
Ilirija	7	1	2	4	4	13:16

Za prvenstvo gorenjskega okrožja ljubljanskega II. razreda:

Bratstvo	2	1	0	1	2	5:4
Korotan	2	1	0	1	2	4:5

Tisočkrat preizkušeni uspehi

»Jutrovega« malega oglasnika priporočajo, da se ga ob vsaki dani priliki posluži.

Naš ljubi očka, gospod

FRANC KOZOLE

nas je danes po kratkem trpljenju, v starosti 90 let za vedno zapustil.

Blagega pokojnika bomo spremlili k večnemu počitku v petek, dne 23. t. m., ob 16. uri iz hiše žalosti, Brezno št. 20, na pokopališče na Dolu pri Hrastniku.

Brezno, dne 21. junija 1933.

Žalujoči sorodniki.

MALI OGLASI ZA VSAKO ŽENO

Potenje, kakor tudi vse neprijetne pojave, ki so v zvezi s potenjem, odstranite hitro s prijetno uporabo Oronit vode. 1 steklenica Din 30.—.

Barva za lase, zajamčena v delovanju, enostavna uporaba, trajna v lepih nijansah, že leta nedosegljiva, je Oro barva. Stalnost barve zajamčena. 1 garnitura z natančnim navodilom Din 30.—.

Solnece pege in drugo nečistočo z obraza odstrani hitro in temeljito hollandski Milch krema. Uspeh presenečljiv! Lonček Din 15.—.

Zanesljiva in preizkušena nega las je mogoča samo z Vodo iz kopriv, ker že po prvi uporabi izgine prhljaj, prepreči izpadanje las in pospeši rast, lasje pa postanejo valoviti in bujni. 1 steklenica Din 30.—.

Belo, lepo in čisto polt si pridobite samo s preizkušanimi sredstvi. Porenal krema, za podnevi in ponoči vas ne bo razočarala. 1 tuba suhe ali masne kreme Din 18.—.

Flora-lah za nohte, najfinejše vrste, daje nohtem sijaj briljant. Zelo okusna večja steklenica s čopičem Din 15.—, manjša steklenica s čopičem Din 6.—.

Zahtevajte izrecno te preizkušene specialitete ali pišite na NOBILIOR, parfuimerija, ZAGREB, Ulica 34 — Jelačičev trg 1.

Lepe dekliške prsi so ponos vsake žene. Svoje lepe oblike dobe hitro in zanesljivo z masažo Eau de Lahore. Uporaba je enostavna, uspeh zajamčen. Cena steklenici Din 40.—.

Pasta Majale je specialna krema za umivanje in olupavo. Uporablja se uspešno pri damah, ki ne prenesejo nobene mila, a žele imeti dovršeno čisto in umit obraz. 1 steklena doza Din 15.—.

Zrcalo vsake žene so njene roke, ki ostanejo s pomočjo kreme Je fais blanc vedno bele in gladke, kljub temu, da gojite sport in opravljate pisarniška in gospodinska dela. Tuba Din 10.—.

Najfinejši puder, ki se zelo dobro prime obraza in ne propusti znojta ter daje obrazu vedno lepo, temno polt, je Porenal puder. Prvo vrstna kvaliteta, fin parfum, lepe barve. 1 škatla Din 24.—.

Plavolaskam se ni treba bati za lepe plave lase, ker podeli Blondin Dor že po prvi uporabi lasem lepo, zlato barvo s krasnim leskom. 1 steklenica z navodilom Din 15.—.

Neprijetne dlavičice z obraza, rok, nog in pod pazduho odstranite hitro in brez bolečin edino z Erbol praškom. 1 lonček Din 15.—.

